

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

JEGYZŐKÖNYV

Készült: a Völgységi Értéktár Bizottság (VÉB) ülésén

Helyszín: Városháza. Bonyhád, Széchenyi tér 12.

Ideje: 2017. december 12. (15 óra, a BTÉB ülését követően)

Jelen vannak: a jelenléti ív szerinti bizottsági tagok

dr. Szóts Zoltán: Köszönti a tanácsstagokat. Megállapítja, hogy a bizottság határozatképes. A napirendi pontokat szavazásra bocsátja, majd megállapítja, hogy azt a bizottság egyhangúlag elfogadta.

A bizottság által elfogadott napirendi pontok:

- 1) Tájékoztató a két ülés közötti eseményekről (1. előterjesztés)
- 2) Felterjesztések tárgyalása, értékek felvétele (2. előterjesztés)
  - a) **„Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklorfesztivál**
(Felterjesztő: Szarvas Irén)
  - b) **Kismányoki római katolikus templom (Székely templom)**
(Felterjesztő: Szabó Béláné)
  - c) **Rónai Józsefné** (Felterjesztő: Köhlerné Koch Ilona)
  - d) **Perczel IV. Béla** (Felterjesztő: Kult Imréné)
  - e) **Videcz Ferenc** (Felterjesztő: Kult Imréné)
- 3) A következő ülés időpontjának és a felterjesztendő értékek megbeszélése
- 4) Egyebek

1. napirendi pont

Tájékoztató a két ülés közötti eseményekről

dr. Szóts Zoltán: Kérdezi, hogy van-e kérdés az előterjesztéssel kapcsolatban, megállapítja, hogy nincs, majd szavazásra bocsátja a határozati javaslatot. Megállapítja, hogy azt a bizottság egyhangúlag elfogadta és a következő határozatot hozta:

12/2017. (XII.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság a két ülés közötti beszámolót a határozat 1. melléklete alapján elfogadta.

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

2. napirendi pont **Felterjesztések tárgyalása**

dr. Szóts Zoltán: a felterjesztések anyagát mindenki megkapta elektronikus úton. Kérdezi a tagokat, hogy van -e kérdésük, hozzászólásuk a felterjesztésekhez.

dr. Szóts Zoltán: Megállapítja, hogy további hozzászólás, kérdés nincs, ezért szavazásra bocsátja a határozati javaslat 1. mellékletét, a „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál felterjesztési javaslatát, majd megállapítja, hogy azt a bizottság egyhangúlag elfogadta és a következő határozatot hozta:

13/2017. (XII.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/71/E.

Felterjesztő: Szarvas Irén

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

dr. Szóts Zoltán: Kérdezi, hogy a következő felterjesztéssel kapcsolatban van-e kérdés, megállapítja, hogy további hozzászólás, kérdés nincs, ezért szavazásra bocsátja a Kismányoki római katolikus templom (Székely templom) felterjesztési javaslatát, majd megállapítja, hogy azt a bizottság egyhangúlag elfogadta és a következő határozatot hozta:

14/2017. (XII.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Kismányoki római katolikus templom (Székely templom) Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/72/C.

Felterjesztő: Szabó Béláné

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

dr. Szóts Zoltán: Kérdezi, hogy a következő felterjesztéssel kapcsolatban van-e kérdés, megállapítja, hogy további hozzászólás, kérdés nincs, ezért szavazásra bocsátja Rónai Józsefné munkássága megnevezésű érték felterjesztési javaslatát, majd megállapítja, hogy azt a bizottság egyhangúlag elfogadta és a következő határozatot hozta:

15/2017. (XII.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött Rónai Józsefné munkássága megnevezésű érték Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/73/E.

Felterjesztő: Köhlerné Koch Ilona

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

dr. Szöts Zoltán: Kérdezi, hogy a következő felterjesztéssel kapcsolatban van-e kérdés, megállapítja, hogy további hozzászólás, kérdés nincs, ezért szavazásra bocsátja Perczel IV. Béla munkássága megnevezésű érték felterjesztési javaslatát, majd megállapítja, hogy azt a bizottság egyhangúlag elfogadta és a következő határozatot hozta:

16/2017. (XII.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött Perczel IV. Béla munkássága megnevezésű érték Völgységi Tájégségi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/74/E.

Felterjesztő: Kult Imréné

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szöts Zoltán

dr. Szöts Zoltán: Kérdezi, hogy a következő felterjesztéssel kapcsolatban van-e kérdés, megállapítja, hogy további hozzászólás, kérdés nincs, ezért szavazásra bocsátja Videcz Ferenc munkássága megnevezésű érték felterjesztési javaslatát, majd megállapítja, hogy azt a bizottság egyhangúlag elfogadta és a következő határozatot hozta:

17/2017. (XII.12.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött Videcz Ferenc munkássága megnevezésű érték Völgységi Tájégségi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/75/E.

Felterjesztő: Kult Imréné

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szöts Zoltán

3. napirendi pont

A következő ülés időpontjának és a felterjesztendő értékek megbeszélése

dr. Szöts Zoltán: Kérdezi a bizottságot, hogy mikorra tervezzék a következő ülést.

Szarvas Irén: Célszerű lenne a költségvetési időszakot követően, valamikor márciusra tervezni a következő ülést. A Bonyhádi Települési Értéktár Bizottság ülésén elmondta, hogy dolgozik a Bonyhádi termásvíz felterjesztésén. Reméli, hogy addigra elkészül vele. Javasolta, hogy a már javított felterjesztést, Höfler Lajosné született Kelemen Emma felterjesztését is tegyék meg. A bonyhádi értéktárban Bischof Tamás elvállalta Perczel Mór tábornok felterjesztését, ezzel is számolhat a tájegységi értéktár. Előkerült még két üléssel korábban a kisvejkai Kajszi Fesztivál és a Závodi „Forgó” Fesztivál felterjesztése. Ezt Nagy Natália bevonásával szeretné elkészíteni, de ez teljes mértékben a hölgy elfoglaltságán múlik.

Szabó Béláné: Kismányokon még egy Fachwerk-ház felterjesztését is szeretnék elkészíteni.

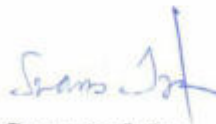
4. napirendi pont Egyebek

dr. Szöts Zoltán: Az elhangzottak szerint márciusban találkoznak legközelebb és a megbeszélte értékek beterjesztésével lehet számolni. Kérdezi, hogy az egyebek napirendi ponton belül van-e valakinek kérdése, hozzászólása. Megállapítja, hogy nincs. Köszöni a bizottsági tagok munkáját, majd az ülést berekeszti.

Bonyhád, 2017. december 12.

dr. Szöts Zoltán
VÉB elnök

A jegyzőkönyvet készítette:

Szarvas Irén

Völgységi Önkormányzatok Társulása
Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56
☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277
Drótposta: vot7151@gmail.com
Honlap: www.vot.hu

Tárgy: Meghívó
Ikt.sz.: 10-23/2017/36
Ügyintéző: Szarvas Irén

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívom a **Völgységi Értéktár Bizottság (VÉB) 7. ülésére.**

Az ülés ideje: **2017. december 12. kedd 14 óra 30 perctől,**

a Bonyhádi Települési Értéktár Bizottság ülését követően.

helye: **Városháza, III. emeleti tárgyaló (Bonyhád, Széchenyi tér 12.)**

Az ülés napirendi pontjai:

- 1) Tájékoztatás a két ülés közötti eseményekről (1. előterjesztés)
- 2) Felterjesztések tárgyalása, értékek felvétele (2. előterjesztés)
  - a) **„Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál**
(Felterjesztő: Szarvas Irén)
  - b) **Kismányoki római katolikus templom (Székely templom)**
(Felterjesztő: Szabó Béláné)
  - c) **Rónai Józsefné** (Felterjesztő: Köhlné Koch Ilona)
  - d) **Perczel IV. Béla** (Felterjesztő: Kult Imréné)
  - e) **Videcz Ferenc** (Felterjesztő: Kult Imréné)
- 3) A következő ülés időpontjának és a felterjesztendő értékek megbeszélése
- 4) Egyebek

Bonyhád, 2017. december 7.

Tisztelettel: dr. Szóts Zoltán sk.
A VÉB elnöke

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

ELŐTERJESZTÉS

A Völgységi Értéktár Bizottság
2017. december 12. napján tartandó ülésére

Tárgy:	Tájékoztató a két ülés közötti eseményekről
Előterjesztő:	dr. Szóts Zoltán elnök
Előterjesztést készítette:	Szarvas Irén
Előterjesztés száma:	1.
A határozat mellékletei:	1. melléklet
Az előterjesztés a jogszabályi feltételeknek megfelel:	dr. Puskásné dr. Szeghy Petra
A döntéshez szükséges többség:	egyszerű/minősített
Véleményezésre megkapta:	dr. Szóts Zoltán elnök

Tisztelt Bizottság!

A magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet 3.§ (c) pontja alapján A Völgységi Önkormányzatok Társulási Tanácsa tárgyalta és elfogadta a Völgységi Értéktár Bizottság 2017. I. féléves beszámolóját.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy a beszámolót a határozati javaslat 1. melléklete alapján elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

A Völgységi Értéktár Bizottság a két ülés közötti beszámolót a határozat 1. melléklete alapján elfogadta.

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

Bonyhád, 2017. december 7.

dr. Szóts Zoltán
elnök

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

KIVONAT

A Völgységi Önkormányzatok Társulási Tanácsa 2017. augusztus 31-i ülésének jegyzőkönyvéből:

a Társulási Tanács

15 igen, 0 tartózkodás, 0 nem szavazat mellett

az alábbi határozatot hozta:

20/2017. (VIII.31.) VÖTth. számú határozat

A Völgységi Önkormányzatok Társulási Tanácsa elfogadja a Völgységi Értéktár Bizottság 2017. évi I. féléves szakmai beszámolóját a határozat 1. melléklete szerint.

Határidő: azonnal

Felelős: Filóné Ferencz Ibolya

Filóné Ferencz Ibolya sk.
elnök

dr. Puskásné dr. Szeghy Petra sk.
jegyző

Bonyhád, 2017. augusztus 31.

A kiadmány hitelül:

Szarvas Irén
főtanácsos

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, ☎: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

ELŐTERJESZTÉS

Völgységi Önkormányzatok Társulási Tanácsának 2017. augusztus 31. napján tartandó rendes/rendkívüli testületi ülésére

Tárgy:	Beszámoló a VÉB 2017. évi I. féléves munkájáról
Előterjesztő:	Filóné Ferencz Ibolya elnök
Előterjesztést készítette:	Szarvas Irén
Előterjesztés száma:	7.
Előzetesen tárgyalja:	-
A határozat mellékletei:	1. melléklet
Az előterjesztés a jogszabályi feltételeknek megfelel:	dr. Puskásné dr. Szeghy Petra
A döntéshez szükséges többség:	Egyszerű /minősített
Véleményezésre megkapta:	Filóné Ferencz Ibolya elnök
Tagönkormányzati Képviselő-testületi döntést igényel:	igen/ <u>nem</u>

Tisztelt Társulási Tanács!

A magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet (továbbiakban: Kormányrendelet) 3. § 1 bekezdésének c) pontja értelmében a Települési Értéktár Bizottság félévente beszámol tevékenységéről a helyi önkormányzat képviselő-testületének.

A Kormányrendelet 3. § 1 bekezdésének c) pontja értelmében kérem a tisztelt Képviselő-testületet, hogy a Bonyhádi Települési Értéktár Bizottság munkájáról szóló féléves beszámolót a határozati javaslat 1. melléklete szerinti tartalommal elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

A Völgységi Önkormányzatok Társulási Tanácsa elfogadja a Völgységi Értéktár Bizottság 2017. évi I. féléves szakmai beszámolóját a határozat 1. melléklete szerint.

Határidő: azonnal

Felelős: Filóné Ferencz Ibolya

Bonyhád, 2017. augusztus 16.

Filóné Ferencz Ibolya
elnök

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

Beszámoló a Völgységi Értéktár Bizottság (VÉB)

2017. évi első féléves munkájáról

1. A VÉB tagjai 2017-ben:

A Völgységi Értéktár Bizottság 2015. november 12-én alakult. A társulás kezdeményezéséhez 12 település csatlakozott: Bonyhád, Grábóc, Györe, Izmény, Kisvejke, Lengyel, Mócsény, Nagymányok, Tevel, Váralja, Závod és idén Kismányok a 16/2016. (IV.26.) települési képviselő-testületi határozattal.

2. A VÉB tagjai 2017-ben:

Elnök: Dr. Szóts Zoltán (Völgységi Múzeum, Bonyhád), Erős Beáta (Grábóc), Bálint János (Izmény), Jáhn Jánosné (Váralja), Kaiser Mária (Bonyhád), Tóthné Gyórfi Andrea (Váralja), Szabó Béláné (Kismányok), Szarvas Irén (VÖT).

3. A VÉB ülései és határozatai 2017-ben:

A VÉB működése a jogszabályi előírásoknak megfelelt. A bizottság 2017. június 29-én hét határozattal 7 tájegységi értéket vett fel a Völgységi Tájegységi Értéktárba.

4. A Völgységi Tájegységi Értéktár elektronikus felületének kialakítása és feltöltése:

A tájegységi értéktár nemzeti értékeinek nyilvános megjelenítésére a VÉB Szervezeti és Működési Szabályzata értelmében a bizottság által felvett nemzeti értékek számára elektronikus megjelenítést biztosít a társulási honlapon. Az elektronikus honlap fejlesztése és az értéktár nagy mennyiségű adat fogadására való kialakítása már nagyjából a tavasszal elkészült. Az egyes menüpontok finomítása és a tényleges feltöltés június-júliusban történt meg és azóta folyamatosan zajlik. A kivitelező a 29/2015. (IX.29.) VÖTth. alapján az MBM Stúdió volt, a folyamatos feltöltést, tárhely biztosítását, mentést, karbantartást is ők végzik. A fejlesztés értéke: 226.060 Ft.

A VÉB működése megfelelt a jogszabály által előírt követelménynek, második ülését 2017. augusztus 22-én tartja.

A Völgységi Tájegységi Értéktár elérhetősége a www.vot.hu oldalon a Völgységi Tájegységi Értéktár menüpontból elérhető teljesen új felület, amely önálló szűrőfunkcióval ellátott keresővel, fotótárral, dokumentum és multimédiás megjelenítővel is rendelkezik.

A VÉB határozatai 2017. első félévében:

1/2017. (VI.29.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Magyartarka szarvasmarha Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/61/A.

Felterjesztő: Juhász Józsa

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

2/2017. (VI.29.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Pirostarka bonyhádi tájfajta szarvasmarha Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/62/A.

Felterjesztő: Juhász Józsa

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

3/2017. (VI.29.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Bukovinai székelvek élő népművészete Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/63/E.

Felterjesztő: Csibi Krisztina

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

4/2017. (VI.29.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Felvidékiek mesemondó versenye Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/64/E.

Felterjesztő: Kolozsiné Gergely Cecília

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

5/2017. (VI.29.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Felvidékiek Pünkösdi Találkozója Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/65/E.

Felterjesztő: Kolozsiné Gergely Cecília

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

6/2017. (VI.29.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Tarka Marhafesztivál Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/66/H.

Felterjesztő: Juhász Józsa

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

7/2017. (VI.29.) VÉBh.

A Völgységi Értéktár Bizottság döntött a Völgységi Könyvfesztivál Völgységi Tájegységi Értéktárba történő felvételéről. A felvett érték kódszáma: VÉB/67/E.

Felterjesztő: Kult Imréné

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Szóts Zoltán

5. A Völgységi Tájegységi Értéktárban szereplő értékek 2017. első felében:

1. Evangélikus lelkészlak (lakóház, Bonyhád)	VÉB/1/C
2. Evangélikus templom (Bonyhád)	VÉB/2/C
3. Evangélikus iskola és tanítólakás (Bonyhád)	VÉB/3/C
4. Ózsinagóga (Bonyhád)	VÉB/4/C
5. Lakóházak (Bonyhád)	VÉB/5/C
6. Perczel-kúria (Bonyhád, Perczel M. u. 9.)	VÉB/6/C
7. Perczel-kúria (Bouquet-ház)	VÉB/7/C
8. Lakóház (Bonyhád, Perczel M. u. 18.)	VÉB/8/C
9. Perczel-kúria (Perczel Mór szülőháza)	VÉB/9/C
10. Református tmpl. (Bonyhád)	VÉB/10/C
11. Izraelita szeretetház és maceszsütöde	VÉB/11/C
12. Római katolikus tmpl. (Bonyhád)	VÉB/12/C
13. Szentháromság-oszlop (Bonyhád)	VÉB/13/C
14. Rinaldi-ház (Bonyhád)	VÉB/14/C
15. Nunkovits-Honig-ház (Bonyhád)	VÉB/15/C
16. Római katolikus plébánia (Bonyhád)	VÉB/16/C
17. Lakóház (Bonyhád, Szent Imre u. 6.)	VÉB/17/C
18. Kálvária-kápolna (Bonyhád)	VÉB/18/C
19. Ermel-Vojnits-mauzóleum (Bonyhád)	VÉB/19/C
20. Perczel-kúria (Alsóbörzsöny)	VÉB/20/C
21. Római katolikus tmpl. (Ladomány)	VÉB/21/C
22. Evangélikus tmpl. (Bonyhád-Majos)	VÉB/22/C
23. Római katolikus tmpl. (Györe)	VÉB/23/C
24. Evangélikus templom (Izmény)	VÉB/24/C
25. Szent Flórián-szobor (Lengyel)	VÉB/25/C
26. Apponyi-kastély (Lengyel)	VÉB/26/C
27. Apponyi Sándor-féle borpince (Lengyel)	VÉB/27/C
28. Majorsági lakó-és gazdasági épületek (lengyel)	VÉB/28/C
29. Római katolikus tmpl. (Mócsény)	VÉB/29/C
30. Német telepesház (Fachwerk; Zsibrik)	VÉB/30/C
31. Nepomuki Szent János-szobor (Nagymányok)	VÉB/31/C
32. Római katolikus plébániaház (Nagymányok)	VÉB/32/C

33. Római katolikus kápolna (Tevel)	VÉB/33/C
34. Római katolikus templom (Tevel)	VÉB/34/C
35. Római katolikus kápolna (Vierzehn Nothalter Kapelle; Tevel)	VÉB/35/C
36. Római katolikus tmpl. (Szt. László templom, Kovácsi)	VÉB/36/C
37. Református templom (Váralja)	VÉB/37/C
38. Szent Flórián-szobor (Závod)	VÉB/38/C
39. Római katolikus plébániaház (Závod)	VÉB/39/C
40. Római katolikus templom (Závod)	VÉB/40/C
41. Görögkeleti szerb ortodox tmpl. (Grábóc)	VÉB/41/C
42. Görögkeleti szerb ortodox kolostor (Grábóc)	VÉB/42/C
43. Görögkeleti szerb ortodox tmpl. és kolostor műeml. környezete	VÉB/43/C
44. Grábóci szerb ortodox búcsú	VÉB/44/E
45. Váraljai Népművészeti Ház	VÉB/45/E
46. Váraljai Kuglóffesztivál	VÉB/46/H
47. Arany oroslán szálloda és étterem	VÉB/47/C
48. Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium	VÉB/48/C
49. Nepomuki Szent János-híd	VÉB/49/C
50. Perczel Béla III. kastélya	VÉB/50/C
51. Németek Háza	VÉB/51/C
52. Egyed Antal munkássága	VÉB/52/E
53. Pór József munkássága	VÉB/53/E
54. Fazekas József munkássága	VÉB/54/E
55. Perczel Mór szülőházának parkja	VÉB/55/G
56. Stekly Zsuzsa munkássága	VÉB/56/E
57. Wéber kastély	VÉB/57/C
58. Ortodox zsinagóga	VÉB/58/C
59. Kisvejkői „Völgységi Zamatos” gyümölcslevek	VÉB/59/A
60. Kismányoki evangélikus templom	VÉB/60/C
61. Magyartarka szarvasmarha	VÉB/61/A
62. Pirostarka bonyhádi tájfajta szarvasmarha	VÉB/62/A
63. A bukovinai székek élő népművészete	VÉB/63/E
64. Felvidékiek mesemondó versenye	VÉB/64/E
65. Felvidékiek Pünkösdi Találkozója	VÉB/65/E
66. Tarka Marhafesztivál	VÉB/66/H
67. Völgységi Könyvfesztivál	VÉB/67/E

*a félkövérrel szedett értékek a 2017. első félévében felvett nemzeti értékek

Bonyhád, 2017. augusztus 17.

Szarvas Irén
ügyintéző

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

FELJEGYZÉS

Tapasztalatcsere a VÖT tájegységi értéktára és az Észak-Hegyháti Mikrotárségi Unió (Nkft.) tájegységi értéktára között

Időpont: Bonyhád, 2017. november 23.

Helyszín: Városháza – Bonyhád, Széchenyi tér 12. II. emeleti tárgyaló

Jelen vannak a jelenléti ív szerinti részt vevők, akiket Filóné Ferencz Ibolya távollétében Metz Csilla köszöntötte. Az Uniót Mágocs polgármestere: Hönig Mária, képviselők, az Unió munkatársai: Halmai Gáborné, civil szervezetek vezetői, tagjai és önkéntesei.

A vendégek röviden bemutatták az öt önkormányzat alapította gazdasági szervezetüket, a célokat és a benne folyó munkát, valamint az újonnan alapított tájegységi értéktárat és a terveiket. A munka szervezéséhez kértek gyakorlati tanácsokat, amelyeket a bizottság a Völgységi Tájegységi Értéktár kialakításával szerzett.

A VÉB részéről Szarvas Irén a két értéktár – a tájegységi és a városi – tagja és ügyintézője tartott projektoros előadást, majd Miszler Zoltán (MBM Stúdió) közreműködésével bemutatták a Völgységi Tájegységi Értéktár elektronikus felületét.

A vendégek hasznosnak találták a kapott információkat és szeretettel invitálták meg a bonyhádi kollégákat egy észak-hegyháti látogatásra és reményüket fejezték ki, hogy a tájegységi kapcsolódási pont (Lengyel-Annafürdő, Kisvejke, Závod) révén szorosabbra tudják majd vonni az együttműködést.

Bonyhád, 2017. november 24.

Szarvas Irén

bizottsági tag, ügyintéző

Völgységi Önkormányzatok Társulása (VÖT)

Bonyhád, Széchenyi tér 12. ☒ 7151 Bonyhád, Pf.: 56

☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277

Drótposta: vot7151@gmail.com

Honlap: www.vot.hu

ELŐTERJESZTÉS

Völgységi Értéktár Bizottság
2017. december 12. napján tartandó ülésére

Tárgy:	Értékek felvétele a Völgységi Tájegységi Értéktárba
Előterjesztő:	dr. Szóts Zoltán
Előterjesztést készítette:	Szarvas Irén
Előterjesztés száma:	2.
A határozat mellékletei:	1-5. melléklet: felterjesztési adatlapok
Az előterjesztés a jogszabályi feltételeknek megfelel:	dr. Puskásné dr. Szeghy Petra
A döntéshez szükséges többség:	egyszerű/minősített
Véleményezésre megkapta:	dr. Szóts Zoltán elnök

Tisztelt Bizottság!

A magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet 6.§ alapján dr. Szóts Zoltán bizottsági elnök a csatolt mellékletek szerinti értékeket javasolja a Völgységi Tájegységi Értéktárba felvenni.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy a felterjesztések megvitatását követően nevezett értékeket a tájegységi értéktárba felvenni szíveskedjen! Továbbá kérem a tisztelt Bizottságot, döntsön arról, hogy az értéket a Tolna Megyei Értéktárba további felterjesztésre javasolja vagy nem javasolja.

Határozati javaslat:

A Völgységi értéktár Bizottság a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet alapján a határozati javaslat 1; 2; 3; 4; 5. melléklete szerinti felterjesztéseket elfogadja és:

I. A Völgységi Tájegységi Értéktárba az alábbi értékeket veszi fel:

1. „Bukovinai Találkozások NFF	Kulturális örökség (E)	VÉB/71/E
2. Kismányoki róm. kat. templ. (Székely tmpl.)	Épített örökség (C)	VÉB/72/C
3. Rónai Józsefné munkássága	Kulturális örökség (E)	VÉB/73/E
4. Perczel IV. Béla munkássága	Kulturális örökség (E)	VÉB/74/E
5. Videcz Ferenc munkássága	Kulturális örökség (E)	VÉB/75/E

II. A Bizottság a Tolna Megyei Értéktárba az alábbi értékeket javasolja felterjesztésre:

Határidő: azonnal
Felelős: dr. Szóts Zoltán

Bonyhád, 2017. december 7.

dr. Szóts Zoltán
elnök

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a
„Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál
települési és tájegységi értéktárba történő felvételéhez**

Készítette: Szarvas Irén.
Bonyhád, 2017. december 7.

**I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI**

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: **Szarvas Irén**

Levelezési cím: **7173 Zomba, Paradicsompusztá 1.3.**

Telefonszám: **06-20/377-2377**

E-mail cím: **ircsi.szarvas@gmail.com**

**II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI**

1. A nemzeti érték megnevezése: **„Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Bonyhádi rendezvénytér és térségi települések. Szervező: Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége. Bonyhád, Dózsa György u. 29. Honlap: www.bukovina.hu

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:
Völgységi Tájegységi Értéktár

☒ települési	☒ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Bemutató: a „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál magyarországi rendezvénye a bukovinai kötődésű, kulturális alapon megkülönböztethető bukovinai székelység rendezvénye. A népesség az egykor Székelyföldön (Csíkszék, Háromszék, Udvarhelyszék) élő, határvidéket őrző székelység azon csoportja, amely az 1764. január 7-én zajlott madéfalvi veszedelmet (Siculicidium) követően Bukovinában talált menedéket, s amelyet onnan hét emberöltő után, 1941 tavaszán a Bácskába, majd 1945 márciusában a Völgységbe, Tolna, Baranya és Bács-Kiskun megyékbe telepítettek.

A fesztivál magyarországi helyszínét évről évre a Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége (BSZOSZ) szervezi Bonyhádon és a környező településeken, általában augusztus első hétvégéjén. A rendezvény nemzetközi, évente változó létszámú, általában négy-öt ország helyszínein – Lengyelország, Ukrajna, Románia, Magyarország, Szlovákia – zajlik. A fesztiválszervező országok települései, szervezetei minden év januárjában szerződésben fejezik ki rendezői szándékukat deklarálva a fesztivál szabályzatát.

A 2017. évi programszabályzat szerint a fesztivál céljai a következők (3. oldal):

1. *„A többnemzetiségű bukovinai kultúra gazdagságának és Bukovina népeinek ének, tánc, népzene, szertartások és népszokások bemutatása a színpadi előadásokon.*
2. *A bukovinai folklór megóvása Bukovinában és a Bukovinából elszármazottak körében Lengyelországban, Magyarországon, Szlovákiában, Szerbiában és Bosznia-Hercegovinában, akik számára a „Bukovinai Találkozások” lehetőséget nyújt Bukovinával és a még ott élő népekkel történő kapcsolat megteremtésére.*
3. *A bukovinaiak számára a saját kultúrájuk, történelmük megismerésének és megértésének könnyítése, valamint azon értékek felmutatása, amelyekkel nemzetük hozzájárult e régió hagyományainak megteremtéséhez.*
4. *A bukovinai közösségi öntudat kialakítása és erősítése főleg a fiatalság körében.*
5. *A bukovinaiak egymás felé közeledésének és megismerésének művészeti bemutatók és személyes kapcsolatok útján történő elősegítése a fesztivál résztvevői körében.*
6. *Regionális és nemzetközi kulturális együttműködés.*
7. *Európai nemzetek közeledése és megismerése az őket képviselő csoportokon keresztül.*
8. *Egy nagy nemzetközi rendezvény megszervezése, egy olyan rendezvényé, amely rámutat arra, hogy milyen fontos helyet foglal el a kultúra a megismerés és az egyetértés folyamatában.*
9. *A nemzetek feletti bukovinai értékek bemutatása azokon a megnyilvánulásokon keresztül, amelyek a megértésben, tisztelettartásban és a toleranciában élnek az egymás iránti jó szomszédsági együttlétben a nemzeti csoportok körében.*
10. *Bukovina népszerűsítése, mint harmonikus megértés és együttműködés lehetőségének példája a saját nemzeti és kulturális önazonosulás megtartásának megőrzésében.*

A fesztivál nem vetélkedő.”

Története: a rendezvényt első alkalommal a bukovinai lengyelek szervezték meg Jastrowieban, 1990. június 22-24. között. Az esemény a „Csadeci Górálok Folklor Fesztiválja” nevet viselte, s amelyen a hazai lengyel hagyományőrök mellett egy romániai és egy ukrainai lengyel is bemutatkozott. A rendezvény Kazimierz Feleszko nyelvész, a Varsói egyetem professzora és Zbiegniew Kowalski néprajzkutató, a Piłai Kultúrház munkatársa közreműködésével született meg. Az ideát az 1986-ban alakult „Jastrowiacy” hagyományőrök együttes tevékenysége szolgáltatta, amelynek tagjai ma Jastrowie város lakói, s akik eredetileg Bukovinából kitelepített lengyelek.

1992-től a rendezvény felvette a „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklorfesztivál nevet. A fesztivál főszervezői 1996-ban vették fel a kapcsolatot a BSZOSZ elődszervezetével, a Székely Szövetséggel. 1997. május 1-3. között zajlott az első fesztivál Bonyhádon, a Szövetség egyik tageszervezetének, a Bonyhádi Székely Kör szervezésében; ez volt a hetedik fesztivál. 1999-től a BSZOSZ minden évben vállalta a fesztivál megrendezését és a Romániával és Ukrajnával, majd később Szlovákiával kibővült helyszínekről érkező hagyományőrök csoportok vendégül látását.

A rendezvény elemei: pénteki napon általában néprajzi témájú kiállításmegnyitóval és folklórműsorral induló fesztivál fő napját a szombati jelenti, amelynek gyakori elemei: a konferencia, könyvbemutató, székely könyvvásár, székely ételek kóstolója és népi kirakodó vásár. A délutáni program népviseletes felvonulással, menettáncsal kezdődik, nemzetközi folklórbemutatóval folytatódik és nemzetközi táncszállal zárul. A vasárnapi nap a „Szomszédolás” napja, amikor a külföldi fesztiválcsoportokat a szervező szövetség tageszervezetei saját településeiken látják vendégül.

A fesztivál fontosságát a következőképpen fogalmazta meg Zbiegniew Kowalski néprajzkutató: *„A Bukovinai Találkozások jelképezi e régió multikulturális hagyományait és évszázadokon át tartó nyíltságát is. Rámutat arra, hogy milyen fontos helyet foglal el a megértés folyamatában a kultúra: befolyásolja a bukovinai közösség öntudatának alakulását főleg az ifjúság körében, közelebb hoz és egyesít, könnyedén legyőzi a „saját” és „idegen” határát.”*

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

A rendezvény közel három évtizedes története során élő kapcsolatot teremtett a valaha Bukovinában élt és a jelenleg is ott élő európai nemzetiségek között. A rendezvény nagy fontossággal bír a bukovinai székelység származástudatának, identitásának erősítésében. Csak 1999 és 2009 között 24 bukovinai székely tageszervezet 60 alkalommal utazott el a fesztivál négy-öt helyszínére.

A kulturális kapcsolatok ápolásán túlmutat a fesztivál, hiszen a rendezvénynek köszönhetően Bonyhád és Jastrowie 2005-ben testvértelepülési szerződést kötött, s azóta még szorosabb kapcsolat a lengyelországi és a magyar önkormányzatok, intézmények és civil szervezetek között.

Bonyhád és a völgyeségi települések életében jelentős esemény a rendezvény, a város szálláshelyeit elfoglalják a külföldi csoportok és a határon túli tageszervezetek. A külföldi vendégek létszáma 200-250 fő, a határon túlról érkezők létszáma körülbelül 150-180 fő, a hazai csoportok létszáma körülbelül 600-800 fő. A szálláshelyeken túl az éttermek, a kisebb-nagyobb üzletek és a Bonyhádi Termálfürdő számára is bevételnövelő tényező a fesztivál.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Szarvas Irén: „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál (In: Továbbélő kultúránk – Húsz éves a Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége. Szerk.: Szarvas Irén és Osipowicz Stanislaw. Bonyhád, 2010. 192-198. oldal)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

<https://bukowina.rck.pila.pl/> (MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL FOLKLORYSTYCZNY "BUKOWIŃSKIE SPOTKANIA" – magyar nyelven is elérhető tartalommal)

www.bukovina.hu (Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége)

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja:
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

-
1. Fotók

Fotók: Losonczi József, Hanczár Gergő, László Boldizsár, Szarvas Irén

2. Videók

https://www.youtube.com/watch?v=x4ycPkjf_gg

<https://www.youtube.com/watch?v=tm4qx7EbJ7o>

3. Együttműködési megállapodás 2017 (pdf)

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

BUKOVINAI TALÁLKOZÁSOK

Lengyelország, Ukrajna, Románia, Magyarország

2017

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

melynek tárgya a

„BUKOVINAI TALÁLKOZÁSOK” XXVIII. Nemzetközi Folklórfesztivál

megrendezése Lengyelországban, Ukrajnában, Romániában és Magyarországon

létrejött 2017. 01. 13-án az alábbiak között:

Głowski Piotr Úr, Piła Város Elnöke (Lengyelország),
Regionális Kulturális Központ, Piła, Dąbek Stanisław Igazgató Úr képviselétevel,
Közigazgatási és Városi Hivatal Jastrowie, Wojtiuk Piotr Polgármester Úr képviselétevel,
Dzierżoniów Nagyközség, Chmielewski Marek Polgármester Úr képviselétevel

és

Megyei Közigazgatási Hivatal, Csernovic (Ukrajna), Skuridin Olekszandr
Jegyzői Hivatalvezető-helyettes Úr képviselétevel,
valamint Kulturális Osztályvezető, Kitaygorodzka Vira Úrhölgy képviselétevel,
Városi Tanács Csernovic, Kaspruk Olekszij Polgármester Úr képviselétevel

és

Szucsáva Megyei Közgyűlés (Románia), Niță Marin - Gheorghe
Megyei Közgyűlés Alelnöke Úr képviselétevel,
Câmpulung Moldovenesc Városi Hivatal, Negură Mihăiță Polgármester Úr képviselétevel,
„Bucovina” Kulturális Központ, Szucsava, Filip Vasile - Sorin
Menedzsment Vezető Úr képviselétevel

és

Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége, Bonyhád (Magyarország),
Márton István , Alelnök Úr képviselétevel

A megállapodás célja:

- a többnemzetiségű bukovinai kultúra gazdagságának és Bukovina népeinek ének, tánc, népzene, szertartások és népszokások színpadi bemutatása formájában,
- a bukovinai folklór megőrzése Bukovinában és a Bukovinából elszármazottak körében Lengyelországban, Magyarországon, Szlovákiában, Szerbiában és Bosznia-Hercegovinában, akik számára a „Bukovinai Találkozások” lehetőséget nyújt Bukovinával és a még ott élő népekkel történő kapcsolat megteremtésére,
- bukovinaiak számára a saját kultúrájuk, történelmük megismerésének és megértésének elősegítése, valamint azon értékek felmutatása, melyekkel nemzetük hozzájárult e régió hagyományainak megteremtéséhez,
- a bukovinai közösségi öntudat kialakítása és erősítése főleg a fiatalság körében,
- a fesztivál résztvevői körében a bukovinaiak egymás felé közeledésének és egymás megismerésének elősegítése művészeti bemutatók és személyes kapcsolatok útján
- regionális és nemzetközi kulturális együttműködés,
- európai nemzetek közeledése és megismerése az őket képviselő csoportokon keresztül,
- egy olyan nemzetközi rendezvény megszervezése, amely rámutat arra, hogy milyen fontos helyet foglal el a kultúra az egyetértés és a megismerés folyamatában,
- a nemzetek feletti bukovinai értékek bemutatása azon megnyilvánulásokon keresztül, melyek a megértésben, tisztelettartásban, a toleranciában és az egymás iránti jó szomszédsági viszonyban élnek a nemzeti csoportok körében,
- Bukovina népszerűsítése, mint a harmonikus megértés és együttműködés lehetőségének példája a saját nemzeti és kulturális önazonosulás megtartásában.

A szerződő felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy együttműködnek a „Bukovinai Találkozások” XXVIII. Nemzetközi Folklórfesztivál megszervezésében és megvalósításában.

---

1 §

A „Bukovinai Találkozások” elnevezésű rendezvény sorozatra 2017-ben öt alkalommal, négy országban – Lengyelország, Ukrajna, Románia, Magyarország – kerül sor az alábbiak szerint:

1. **2017. 06. 21 – 25**   **Lengyelország**   **Jastrowie, Piła**
  - külföldi együttesek érkezése 2017.06.20 – haza utazása 2017. 06. 26,
  - lengyel együttesek érkezése 2017. 06. 21 – haza utazása 2017. 06. 25.

2. **2017. 07. 01 – 02**   **Ukrajna**   **Csernovic**
  - külföldi együttesek érkezése 2017. 06. 30 – haza utazása 2017. 07. 03,
  - az ukrán csoportok egyéni program szerint érkeznek és távoznak.

3. **2017. 07. 28 – 30**   **Románia**   **Câmpulung Moldovenesc**
  - külföldi együttesek érkezése 2017. 07. 27 – haza utazása 2017. 07. 31,
  - a romániai csoportok egyéni program szerint érkeznek és távoznak.

4. **2017. 08. 04 – 06**   **Magyarország**   **Bonyhád**
  - külföldi együttesek érkezése 2017. 08. 04 – haza utazása 2017. 08. 07,
  - a magyarországi együttesek program szerint érkeznek és távoznak.

5. **2017. 08. 26 - 27**   **Lengyelország**   **Dzierżoniów**
  - külföldi együttesek érkezése 2017. 08. 25 elutazása 2017. 08. 28,
  - lengyel együttesek – egyéni program szerint érkeznek és távoznak.

---

2 §

A fesztivál nem vetélkedő.

3 §

1. A Lengyelországban (Jastrowie, Piła, Dzierżoniów) sorra kerülő XXVIII. „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál megszervezésével és megrendezésével a Piłai Regionális Kulturális Központ és a Dzierżoniówi Nagyközségi Hivatal foglalkozik és vállalják, hogy:

- a fesztiválon résztvevők számára szállást és étkezést biztosít a rendezvény ideje alatt,
- biztosítja a fesztivál reklámozását a sajtóban, rádióban, televízióban, valamint plakátok útján.

2. Az Ukrajnában (Csernovic) sorra kerülő XXVIII. „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál megszervezésével és megrendezésével a Csernovici Megyei Közigazgatási Hivatal Kulturális Osztálya és a Városi Tanács foglalkozik és vállalják, hogy:

- a fesztiválon résztvevők számára szállást és étkezést biztosít a rendezvény ideje alatt,
- biztosítja a fesztivál reklámozását a sajtóban, rádióban, televízióban, valamint plakátok útján.

3. A Romániában (Câmpulung Moldovenesc) sorra kerülő XXVIII. „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál megszervezésével és megrendezésével a Szucsáva Megyei Közgyűlés, Câmpulung Moldovenesc Városi Hivatal és a „Bucovina” Kulturális Központ Szucsava foglalkozik és vállalják, hogy:

- a fesztiválon résztvevők számára szállást és étkezést biztosít a rendezvény ideje alatt,
- biztosítja a fesztivál reklámozását a sajtóban, rádióban, televízióban, valamint plakátok útján.

4. A Magyarországon (Bonyhád) sorra kerülő XXVIII. „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál megszervezésével és megrendezésével a Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége foglalkozik, mely vállalja, hogy:

- a fesztiválon résztvevők számára szállást és étkezést biztosít a rendezvény ideje alatt,
- biztosítja a fesztivál reklámozását a sajtóban, rádióban, televízióban, valamint plakátok útján.

5. A Piłai Regionális Kulturális Központ (Lengyelország) vállalja, hogy elkészíti az összes „Bukovinai Találkozások” rendezvényeinek katalógusait és plakátjait.

---

4 §

A „Bukovinai Találkozások” szervezői a rendezvény ideje alatt kedvező feltételeket biztosítanak a próbák és az előadások számára, valamint a résztvevők részére a lehető legjobb ellátási és tartózkodási körülményeket nyújtják.

5 §

Az aláíró felek kötelezik magukat arra, hogy tiszteletben tartják a XXVIII. „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál szabályait és a programjait érintő elveket.

6 §

Az aláíró felek kötelezik magukat arra, hogy nemzetközi szinten támogatják a megrendezésre kerülő „Bukovinai Találkozások” kulturális és művészeti rendezvény megvalósításához szükséges anyagi eszközök megszerzését.

7 §

1. A XXVIII. „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál művészeti vezetője Kowalski Zbigniew.
2. A lengyelországi XXVIII. „Bukovinai Találkozások” rendezvény vezetője Kowalski Zbigniew.
4. Az ukrainai XXVIII. „Bukovinai Találkozások” rendezvény vezetője Tatarcsuk Tetiana.
5. A romániai XXVIII. „Bukovinai Találkozások” rendezvény vezetője Negură Mihăiță.
6. A magyarországi XXVIII. „Bukovinai Találkozások” rendezvény vezetője a Bukovinai Székelyek Országos Szövetség Elnöke.

8 §

A fesztiválon résztvevő együttesek kiválasztása ötoldalú megállapodás alapján 2016. február 28-ig megtörténik.

9 §

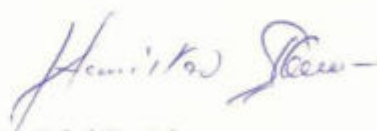
A megállapodás azonos tartalommal négy példányban készült – lengyel, ukrán, román és magyar nyelven.

A megállapodás 2017. 01. 13-án lép életbe és az aláírástól számítva egy évig érvényes.
A rendezvények megvalósulását követően az aláíró felek állást foglalnak a megállapodás meghosszabbításáról, módosításáról vagy törléséről.

Głowski Piotr

Dąbek Stanisław

Wojtiuk Piotr

Chmielewski Marek

Каспрук Олексій Павлович

Шкурідін Олександр Миколайович

Китайгородська Віра

Niță Marin - Gheorghe

Negură Mihăiță

Filip Vasile - Sorin

Márton István

4. A programtervezet és szabályzat (2017. évi)

PROGRAM TERVEZETE ÉS SZABÁLYAI

BUKOVINAI TALÁLKOZÁSOK

Lengyelország, Ukrajna, Románia, Magyarország

2017

Program tervezete és szabályai

Bukovinai Találkozások

XXVIII. Nemzetközi Folklórfesztivál

- **Lengyelország** | Jastrowie, Piła 2017.06.21 – 25
  - **Ukrajna** | Csernovic 2017.07.01 – 02
  - **Románia** | Câmpulung Moldovenesc 2017.06.28 – 30
  - **Magyarország** | Bonyhád 2017.08.04 – 06
  - **Lengyelország** | Dzierżoniów 2017.08.26 – 27
-

1. A többnemzetiségű bukovinai kultúra gazdagságának és Bukovina népeinek ének, tánc, népzene, szertartások és népszokások bemutatása a színpadi előadásokon.
2. A bukovinai folklór megóvása Bukovinában és a Bukovinából elszármazottak körében Lengyelországban, Magyarországon, Szlovákiában, Szerbia és Bosznia-Hercegovina akik számára a „Bukovinai Találkozások” lehetőséget nyújt Bukovinával és a még ott élő népekkel történő kapcsolat megteremtésére.
3. Bukovinaiak számára a saját kultúrájuk, történelmük megismerésének és megértésének könnyítése, valamint azon az értékek felmutatása, melyekkel nemzetük hozzájárult e régió hagyományainak megteremtéséhez.
4. A bukovinai közösségi öntudat kialakítása és erősítése főleg a fiatalság körében.
5. A bukovinaiak egymás felé közeledésének és megismerésének művészeti bemutatók és személyes kapcsolatok útján történő elősegítése a fesztivál résztvevői körében.
6. Regionális és nemzetközi kulturális együttműködés.
7. Európai nemzetek közeledése és megismerése az őket képviselő csoportokon keresztül.
8. Egy nagy nemzetközi rendezvény megszervezése, rendezvény, amely rámutat arra, hogy milyen fontos helyet foglal a kultúra az egyetértés és a megismerés folyamatában.
9. A nemzetek feletti bukovinai értékek bemutatása azokon a megnyilvánulásokon keresztül, melyek élnek a megértésben és tisztelettartásban, a toleranciában az egymás iránti jó szomszéd-sági együttlétben a nemzeti csoportok körében.
10. Bukovina népszerűsítése, mint harmonikus megértés és együttműködés lehetőségének példája a saját nemzeti és kulturális önazonosulás megtartásának megőrzésében.

A fesztivál nem vetélkedő.

SZERVEZŐK

- A XXVIII. „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál művészeti vezetője Kowalski Zbigniew (Lengyelország).

LENGYELORSZÁG:

- Nagyközségi Hivatal Piła
- Regionális Kulturális Központ – Piłai Művelődési Ház
- Közigazgatási és Városi Hivatal Jastrowie Polgármestere
- Művelődési Központ, Jastrowie
- Nagyközségi Hivatal Dzierżoniów
- Nagyközségi Nyilvános Könyvtár, Dzierżoniów
- Városi Hivatal Dzierżoniów
- Járási Hivatal Dzierżoniów
- A lengyelországi XXVIII. „Bukovinai Találkozások” rendezvény vezetője Kowalski Zbigniew.

UKRAJNA:

- Csernovic Város Képviselőtestülete
- Csernovici Közigazgatási Felügyelőség Kulturális és Idegenforgalmi Osztálya
- Az ukrainai XXVIII. „Bukovinai Találkozások” rendezvény vezetője Tatarcsuk Tetiana.

ROMÁNIA:

- Városi Hivatal Câmpulung Moldovenesc
- Szucsáva Megyei Közgyűlés
- Művelődési Központ „Bucovina” Szucsáva
- A romániai XXVIII. „Bukovinai Találkozások” rendezvény vezetője Negură Mihăiță.

MAGYARORSZÁG:

- Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége, Bonyhád
- A magyarországi XXVIII. „Bukovinai Találkozások” rendezvény vezetője a Bukovinai Székelyek Országos Szövetség Elnöke.

IDŐPONT ÉS HELY

LENGYELORSZÁG:

- **2017.06.21 – 25 | Jastrowie, Piła**
- külföldi együttesek érkezése 2017.06.20 – haza utazása 2017.06.26, lengyel együttesek érkezése 2017.06.21 – haza utazása 2017.06.25,
- Jastrowieben és Piłában az előadások szabadtéri színpadon zajlanak,
- az együttesek fellépnek Piła körzetében is.

UKRAJNA:

- **2017.07.01 – 02 | Csernovic**
- külföldi együttesek érkezése 2017.06.30 – haza utazása 2017.07.03, az ukrán csoportok egyéni program szerint érkeznek és távoznak,
- Csernovicban az együttesek szabadtéri színházban lépnek fel,
- az együttesek fellépnek Csernovic megyében is.

ROMÁNIA:

- **2017.07.28 – 30 | Câmpulung Moldovenesc**
- külföldi együttesek érkezése 2017.07.27 – haza utazása 2017.07.31, a romániai csoportok egyéni program szerint érkeznek és távoznak,
- Câmpulung Moldovenesc: fellépések a szabadtéren,
- az együttesek műsort adnak Szucsava megyében is.

MAGYARORSZÁG:

- **2017.08.04 – 06 | Bonyhád**
- külföldi együttesek érkezése 2017.08.04 – haza utazása 2017.08.06, a magyarországi együttesek program szerint érkeznek és távoznak,
- fellépések: Bonyhádon a szabadtéri színpadon és Bonyhád körzetében.

LENGYELORSZÁG:

- **2017.08.26 – 27 | Dzierżoniów**
- külföldi együttesek érkezése 2017.08.25 – haza utazása 2017.08.28, lengyel együttesek egyéni program szerint érkeznek és távoznak,
- Dzierżoniówban az előadások szabadtéri színpadon zajlanak.

A FESZTIVÁL RÉSZTVEVŐINEK ELŐADÁSI IDEJE

- A fesztiválon amatőr folklór együttesek vehetnek részt, amelyek ápolják a bukovinai hagyományokat:
  - táncegyüttesek - **30 perc**
  - hagyományukat bemutató együttesek:
    - népszokások bemutatása tánc nélkül - **15 perc**
    - népszokások bemutatása tánccal - **20 perc**
  - zenészek nélküli kórus - **10 perc**
  - zenészekkel kísért kórus - **15 perc**

Ezen kívül egy önálló (45 – 60 perc) táncos műsora legyen előkészítve mindegyik együttesnek.

- XXVIII. „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztiválon a következő országok együtteseinek részt vételét javasoljuk: Lengyelország, Ukrajna, Románia, Magyarország, Szlovákia, Szerbia és Bosznia-Hercegovina.

RÉSZVÉTELI FELTÉTELEK

---

1. A szervezők által történő kiválasztás útján.
2. A részvételi lapok visszaküldésének határideje az alábbi címekre:

- **LENGYELORSZÁG:** **Jastrowie, Piła** - **2017.04.20**
Dzierżoniów - **2017.07.10**

XXVIII Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny
BUKOWIŃSKIE SPOTKANIA
Biuro organizacyjne
Regionalne Centrum Kultury – Fabryka Emocji
plac Staszica 1
64 – 920 PIŁA
tel. 00 48 67 210 50 04, 67 210 50 10
e-mail: bukowina@rck.pila.pl

- **UKRAJNA:** **Csernovic** - **2017.05.15**

XXVIII Міжнародний фольклорний фестиваль
БУКОВИНСЬКІ ЗУСТРІЧІ
Організаційне бюро
Центр розвитку місцевого самоврядування
в Чернівецькій області
Тетяна Татарчук
вул. Університетська, 20
58000 ЧЕРНІВЦІ
tel. 00 38 0999 437 110
e-mail: tetyana.tatarchuk@gmail.com

RÉSZVÉTELI FELTÉTELEK

- **ROMÁNIA:** **Câmpulung Moldovenesc** - **2017. 06. 01**

XXVIII Festivalul Internațional de Folclor
ÎNTĂLNIRI BUCOVINENE
Biroul de organizare
Primăria Municipiului Câmpulung Moldovenesc
str. 22 Decembrie, nr. 2
725100 CÂMPULUNG MOLDOVENESC
jud. Suceava
tel./fax 00 40 230 31 47 25
e-mail: primaria@campulungmoldovenesc.ro

- **MAGYARORSZÁG:** **Bonyhád** - **2017. 06. 15**

BUKOVINAI TALÁLKOZÁSOK
XXVIII. Nemzetközi Folklórfesztivál
Szervező iroda:
Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége
7150 BONYHÁD, Pf.: 45.
Dózsa György u. 29.
tel./fax 00 36 74 45 03 69
e-mail: info@bukovina.hu

3. A szervezők biztosítják a szállást és az étkezést.
4. Az együttesek állják az utazás költségeit.
5. Mindegyik együttes legyen felkészítve a szabadtéri előadásokra és utcai felvonulásra.
6. Az együttesek a fesztivál programja szerint álljanak a szervezők rendelkezésére.
7. A play-back használata tilos.
8. A fesztivál keretében bemutatott műsorokat felveszik (audio-video) dokumentáció és népszerűsítés céljából (a szervezők nem vállalják a szerzői jogokból felmerülő költségeket).
9. Nem megengedett az előző fesztiválon bemutatott műsor előadása.
10. A szervezők elküldik

- Lengyelország	-	2017. 06. 01	Jastrowie, Piła
	-	2017. 08. 01	Dzierżoniów
- Ukrajna	-	2017. 06. 05	
- Románia	-	2017. 07. 01	
- Magyarország	-	2017. 07. 10	

a fesztivál programját és többi információt azon együtteseknek, melyek jelentkeztek.

Bukovinában 336 önálló település van, mint legalacsonyabb szintű autonóm önkormányzati egység, melynek határait pontosan meghatározták. Ezek a közösségek egy vagy több településből állnak, melyek viszont szintén önálló, önkormányzat nélküli közösséget képeznek. Ezen kívül még 206 birtokterület van.

Az önálló települési közösségeket a következőképpen lehet felosztani:

- 1 önállóan szervezett magisztrátussal rendelkező város
- 4 váro
- 17 mezőváros
- 314 faluközösség, 356 faluval és 720 önálló településsel.

Mielőtt nekilátnánk a lakóhelyek leírásához, engedjék meg, hogy rövid visszatekintést adjunk az ország kulturális fejlődésére. Ez a terület ma a „Bukovinai Hercegségként” az Osztrák-Magyar Monarchia szerves részét képezi.

Amikor Bukovina moldvai uralom alatt állt, az ország két kerületre vált szét, a szucsávaira és a csernovicire. Később Csernovic, Szucsáva és Szeret(vásár) városok, majd pedig a kimpolungi kerülettel együtt olyan közigazgatási egységet alkottak, amelyek közvetlenül a herceg fennhatósága alatt álltak.

Amikor a Bukovina Ausztriához került (1775), császári és királyi körzetként felbomlott 12 kerületre, melyek a következők voltak:

- csernovici 28 településsel
- pruti 37
- dnyeszteri - 32
- cseremoszeri 22
- chotineri 9
- orosz-kimpolungi (dolhopoli) 3
- berhometeri 39
- vikovi 33
- középső kerületi 25
- moldvai 33
- szereti 16
- moldvai-kimpolungi 16 településsel.

Összesen 290 település, 17.047 család. Meg kell jegyezni, hogy a 12 kerületből a szereti ma teljes egészében Romániához tartozik, a chotineri egyetlen település kivételével (Onut) egészében Oroszországhoz. Továbbá a csernovici kerületből 9, a berhometeriből 4, a középső kerületből 4, a moldvaiból 17 (az első két kerületet is beleértve) összesen 50 település már nem tartozik a mai Bukovinai Hercegséghez, ezért az ország akkori területén (1776) valóban csak 232 település volt. Az 1785-ös összeírás alapján ebből a 232 településből háromnak (Csernovic, Szucsáva, Szeret) városi rangja volt, 2 mezőváros (Sadagora és Vijnitza), a többi 227 pedig falu volt, összesen 75.000 lakossal. Attól kezdve, hogy Bukovina Habsburg fennhatóság alá került, hirtelen fellendülés kezdődött, ami leginkább a lakosság lélekszámának jelentős növekedésében nyilvánult meg.

(...) a Dnyeszter és a Prut (98) között fekvő dombvidék városainak kivételével a felső Szucsáva völgy (62) volt a legritkábban lakott. A népsűrűséget illetően a legjelentősebb ingadozás a Szeret és a Szucsáva (482) közötti dombvidéken, a szucsávai terület hegyeiben (159) és a Dnyeszter és Prut (218) közötti dombvidéken, az arany Bisztrica (40) környékén mutatkozott. Bukovina közepes népsűrűsége – 61 fő/m² – megfelel a többi Kárpátok menti ország (60) átlagos népsűrűségének. Joggal feltételezhetjük tehát, hogy hazánk kulturális vonatkozásban nem marad le a magyar korona országai és Galícia mögött. Európában magasabb népsűrűséget csak Franciaországban és Közép Európában (kivéve az alpesi országokat, az Appenin félszigetet és Nagybritanniát) tudtak kimutatni.

A népsűrűséggel szorosan összefügg a települések sűrűsége, és ezek jellemzői. A dombvidéken szabályos, a hegyvidéken pedig elszórta hosszú falvak fordulnak elő gyakrabban.

A dombvidékre 265 önálló település esik, ezek közül 78-ban 2.000 felett, 102-ben 1.000 felett, 85-ben pedig 1.000 alatti a lakosok száma. Ide tartozik 29 falu és 180 illetékesség, falucska, pusztaság és elszórtan álló majorok. A hegyvidéken csak 71 önálló település van, ezek közül 18-ban 2.000 fölött, 27-ben 1.000 fölött és 26-ban 1.000 alatt van a lakosok száma. Ezen kívül 28 falu, 310 falucska, illetékesség és elszórtan lévő házcsoport és alpesi gazdaság található. A dombvidéken egy önálló településre 21 km², a hegyvidéken 64 km² esik. A következő táblázat Bukovina összes települését és azok lakosságát tartalmazza, 5 nagyobb kategóriába rendezve.

Nagyság az állandó lakosság számának alapján	Települések száma	Lakosok száma
500	277	39 154 alatt
500 – 2 000	223	246 389 között
2 000 – 5 000	80	238 719 között
5 000 – 10 000	7	45 042 között
10 000	3	77 287 fölött

Ez a táblázat ékes bizonyítéka annak, hogy a Bukovinában lévő falvak túlnyomó többsége kistelepülés, mivel 42 százalékuk kevesebb mit 2.000 lakost számlál.

Az ország teljes lakosságának száma 1890. december 31-én 646.591 volt. Ebből a dombvidékre 533.496, a hegyvidékre pedig 113.095 jutott. A házak száma ekkor 128.088 volt, ebből 104.855 a dombvidéken, 23.233 pedig a hegyvidéken. Bukovinában egy házban átlag 5 ember élt. Egy négyzetkilométerre a hegyvidéken 5, a dombvidéken pedig 18 ház esett.

A lakosság 115 év alatt bekövetkezett növekedéséről a következő táblázat szolgál adatokkal:

Bukovina lakossága				Sűrűség	Város	mezőváros	falu
év	lakosok száma	nőtt és között	számú lakossal több				
1775	75 000	–	–	7	3	–	229
1786	125 000	1775-1786	50 000	12	3	–	235
1798	181 076	1786-1798	56 076	17	3	1	262
1807	208 498	1798-1807	27 422	20	3	3	266
1827	270 773	1807-1827	62 275	26	3	4	274
1837	318 412	1827-1837	77 639	30	3	4	278
1850	380 826	1837-1850	62 414	36	3	4	279
1857	436 920	1850-1857	56 094	43	4	6	306
1869	511 964	1857-1869	75 044	49	5	10	314
1880	570 295	1869-1880	58 331	55	5	11	314
1890	646 591	1880-1890	76 296	61	5	11	320
		1775-1890	571 591				

Ebből következik, hogy Bukovina lakossága 115 év alatt csaknem a kilenc-szeresére nőtt. Ez elsősorban a természetes szaporulatnak volt köszönhető, de a monarchia nyugati részéről, Erdélyből és Galíciából ide vándorlók száma is jelentős volt.

Évtizedek óta Csernovic városában és a Kimpolungi járásban volt a legnagyobb a lakosság növekedése. Radóc, Vijnitza és Sztorozsinyec járásban az országos átlag feletti volt a lakosság számának a növekedése, a többi járásban ennél alacsonyabb volt ez a szám. A legalacsonyabb a Szeretfi járásban volt.

Bukovina lakossága többnyire kereszténynek vallja magát, egy jelentéktelen hányada zsidó. Tekintettel a felekezeti hovatartozásra a lakosság tetemes része (450.773 lélek) görög-keleti vallású. Az izraeliták száma Bukovinában 82.717. Ezen kívül még néhány török is él az ország déli részén.

A következő táblázat áttekintést nyújt a felekezeti megoszlásról:

görög keleti	450 773
örmény keleti	564
Lipowaner	3 213
római katolikus	72 389
görög katolikus	19 810
örmény katolikus	747
Ókatolikus	2
evangélikus ágostai hitvallású	15 868
evangélikus helvét hitvallású	476
izraelita	82 717
Mohamedán	3
felekezet nélküliek	47

Az uralkodó vallás a görög-keleti. A többi keresztény vallású hívő legtöbbször római katolikus.

Nemükre való tekintettel a következő megállapítás tehető: 1.000 férfira 992 nő jut. Ily módon Bukovinában általában több a férfi, mint a nő. Családi állapotukat tekintve jelenleg 100 főből 37 házas, 61 hajadon, ill. nőtlen és 2 személy megözvegyült. A monarchia egészét tekintve, ahol 100 főből átlag csak 34 házas, Bukovinában ez a szám 3-mal magasabb, ennek következtében Bukovinában a gyerekek száma relatíve magasabb, mint Ausztriában. 30 éves átlagban a születések száma 25.943/év. A következő táblázat Bukovina hétköznapi nyelvhasználatról nyújt felvilágosítást az 1890-es évben:

ruszin	265 154
román	208 301
német	133 501
lengyel	23 604
magyar	8 136
orosz	3 213
egyéb (elsősorban szláv)	536

Városok

Csernovic – a főváros. A városlakók száma, az elővárosokkal együtt, 1890 decemberében 54.171 volt, a progresszív növekedést tekintve 1898 végére elérhette a 61.000-et. Az őslakosok közül 27.192 fő németül, 10.384 fő ruszinul, 7.624-en románul, 7.610-en lengyelül, 27 magyarul, és 171-en egyéb nyelven beszél a hétköznapi érintkezésben. Felekezeti hovatartozásuk tekintetében 17.359 izraelita, 15.092 római-katolikus, 12.431 görög keleti, 6.522 görög katolikus, 2.713 evangélikus, és bizonytalan számú más vallású él itt.

A főváros lakossága összesen 5.006 házban lakik, ezek közül 2.352 található a belvárosban, 2.654 pedig a külvárosokban.

Csernovicban található az országos hivatalok és a parlament székhelye. A politikai hivatalok közül Csernovicban van a kormány, a csernovici kerületi kapitányság, bíróság a városi delegált bírósággal a civil- és büntetőügyek illetékességében, valamint a bukovinai jegyzői kamara; a pénzügyi hivatalok közül a pénzügyi igazgatóság a prokurátorral, a kifizető hivattal, a központi adóhivatalok és a pénzügyi felügyelőség. Csernovicban található továbbá a következő hivatalok székhelye is: a görög-keleti egyházi alapítvány hivatala, a posta-távíró és vasút üzemvezetősége és a bukovinai aich-felügyelőség. A katonai hivatalok közül Csernovicban volt az 59-es gyalogsági brigád és a katonai állomásparancsnokság, a honvédbrigád parancsnokság, a kerületi kiegészítő parancsnokság, a 41-es gyalogsági-, a 14-es huszár- és a 22-es honvéd gyalogsági regiment parancsnoksága és a bukovinai országos csendőrpáncsnokság.

Csernovicban van a bukovinai és dalmáciai ortodox görög metropolita székhelye is. Itt található továbbá egy római és egy görög keleti esperes-plébános, egy örmény-katolikus pap, az ágostai hitvallású evangélikus gyülekezet lelkésze és egy izraelita kultuszközösség.

Ami az oktatási és kulturális intézményeket illeti, Csernovicban található a Ferenc József Egyetem három fakultása: a teológiai, a jogi és a bölcsészettudományi karok, vizsgabizottságokkal együtt; az állami fő- és algimnázium, az ortodox görög reáliskola, az állami szakiskola, tanárképző, mezőgazdasági szakiskola, helyi felső leányiskola és 14 népiskola.

Csernovicban van a császári orosz és királyi román konzulátus székhelye.

A városi lakosság nagy része, kb. 18 százaléka, állami alkalmazásban áll.

Radóc. 12.895 lakója túlnyomórészt németekből áll, akik részben élénk kereskedelmet folytatnak, részben pedig szántó-vetők, ill. kereskedők. A város felemelkedéséhez nagyban hozzájárult a már 100 éve ott működő állami ménes, melyben híres lovakat neveltek, és világhímvére is szert tett. Az utóbbi években fellendült a fakereskedelem. A legrégebb és egyetlen papírgyár, és az egykori gyufagyár tönkrementek.

Radóc a székhelye a járási kapitányságnak és járásbíróságnak is működik itt. Főgimnáziuma, mezőgazdasági iskolája, több népiskolája gondoskodik az oktatásról. A városban nyilvános kórház is működik.

Szucsáva az ország egyik legrégebbi lakott települése, keletkezése a XII. századra nyúlik vissza. Egy monda szerint a várost Dragos építtette. Szucsáva már 1388-ban a moldáviai hercegség rezidenciájának számított, melyet azonban 1563-ban áttelepítettek Jassyba.

A lakosság (10.221 fő, elsősorban németek és románok, később schizmatikus örmények, akik állítólag 1313-ban vándoroltak be) elsősorban kereskedőkből, kézművesekből és szántó-vetőkől áll. Az utóbbi 20 évben e város kereskedelmében is visszaesés észlelhető. Egy sörfőzdén kívül Szucsávának semmilyen említésre méltó ipari berendezése nincs.

Szucsávában járási kapitányság és elsőfokú bíróság is működik. Oktatási intézményei: egy ortodox görög gimnázium és néhány népiskola, de a városban nyilvános kórház is működik.

Szeret az ország legöregebb városa és ősrégi település. 1365 és 1388 között Szeret volt Peter Lacko moldáviai fejedelem rezidenciája; 1361-ben a tatárok feldúlták a várost. 1374 és 1401 között Szeret katolikus püspöki székhely volt, ahol dominikánus kolostor is működött.

A lakosság száma (1890-ben) 7.150 fő volt, elsősorban németek, akik kereskedelemmel és iparral foglalkoztak. A város mintegy 20 éve virágzó kereskedelmi központ volt, mely különösen élénk forgalmat bonyolított le Romániával. Messze földön híres volt a szereti lóvásár. A város kereskedelme megsínylette a Románia felé vezető határok lezárását, a forgalom is jelentősen visszaesett.

Szeretben az egyetlen sörfőzdén (ahol kiváló sört gyártanak) kívül semmilyen említésre méltó ipar nincs.

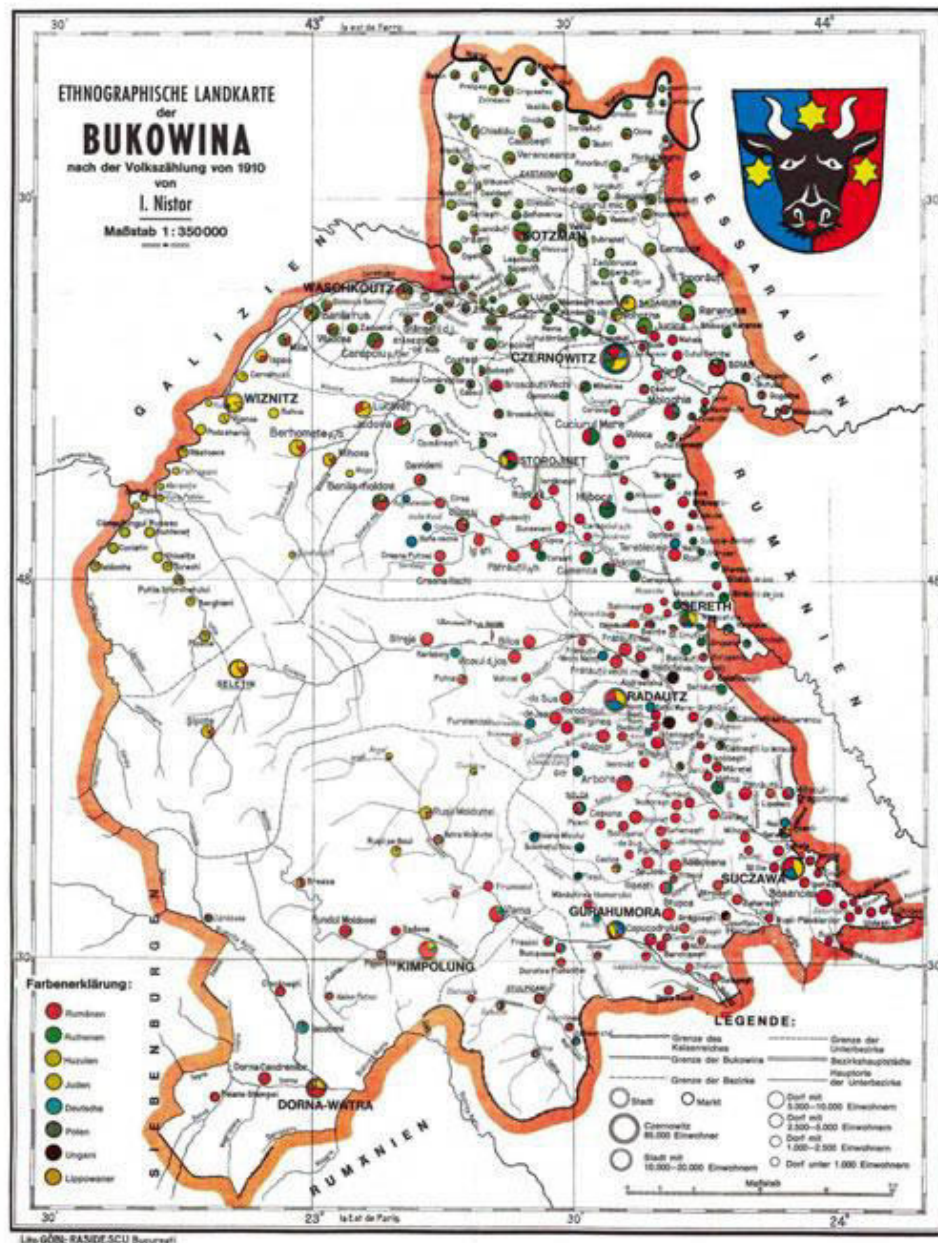
Szeretben járási kapitányság és járásbíróság is működik, van egy főgimnáziuma és néhány népiskolája.

Kimpolung. A várost a XII. század elején említik először, mégpedig kis önálló köztársaságként, amely 100 évvel később az újonnan alakult moldáviai hercegség fennhatósága alá került. Kimpolung (a Moldva völgyében) fekvésénél fogva a magyar, moldvai, tatár és mongol seregek átvonulási területe volt, ugyanis ezek a csapatok ezt az utat találták a legkényelmesebbnek a Kárpátokon való átkeléshez.

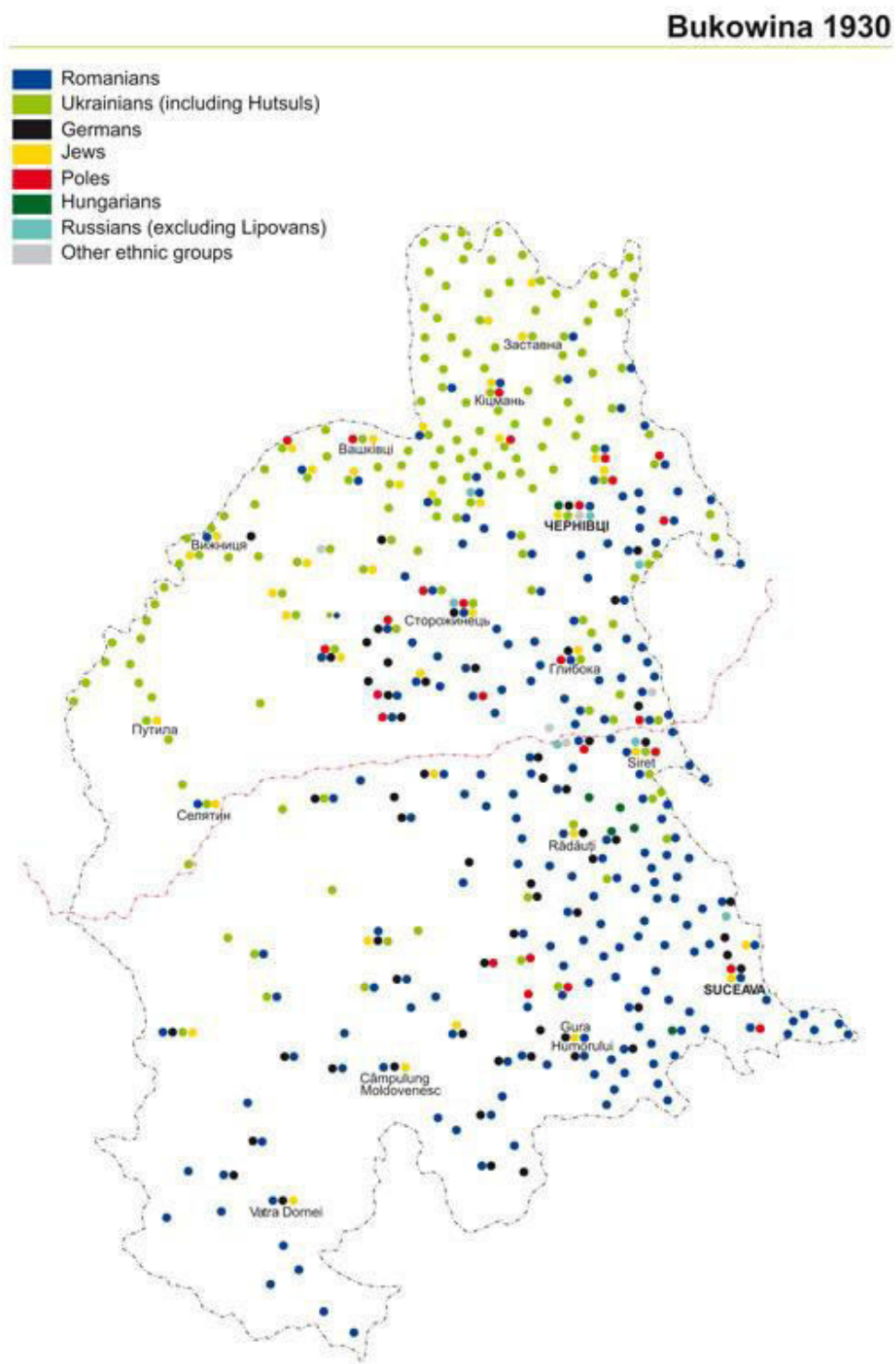
A lakosság száma 1890-ben 6.402 fő volt, többnyire románok és németek lakták, akik kereskedelemmel, kézművességgel és legeltetéssel foglalkoztak.

Kimpolungban járási kapitányság és járásbíróság is működik, több népiskola és egy keramikus iskola biztosítja az oktatást.

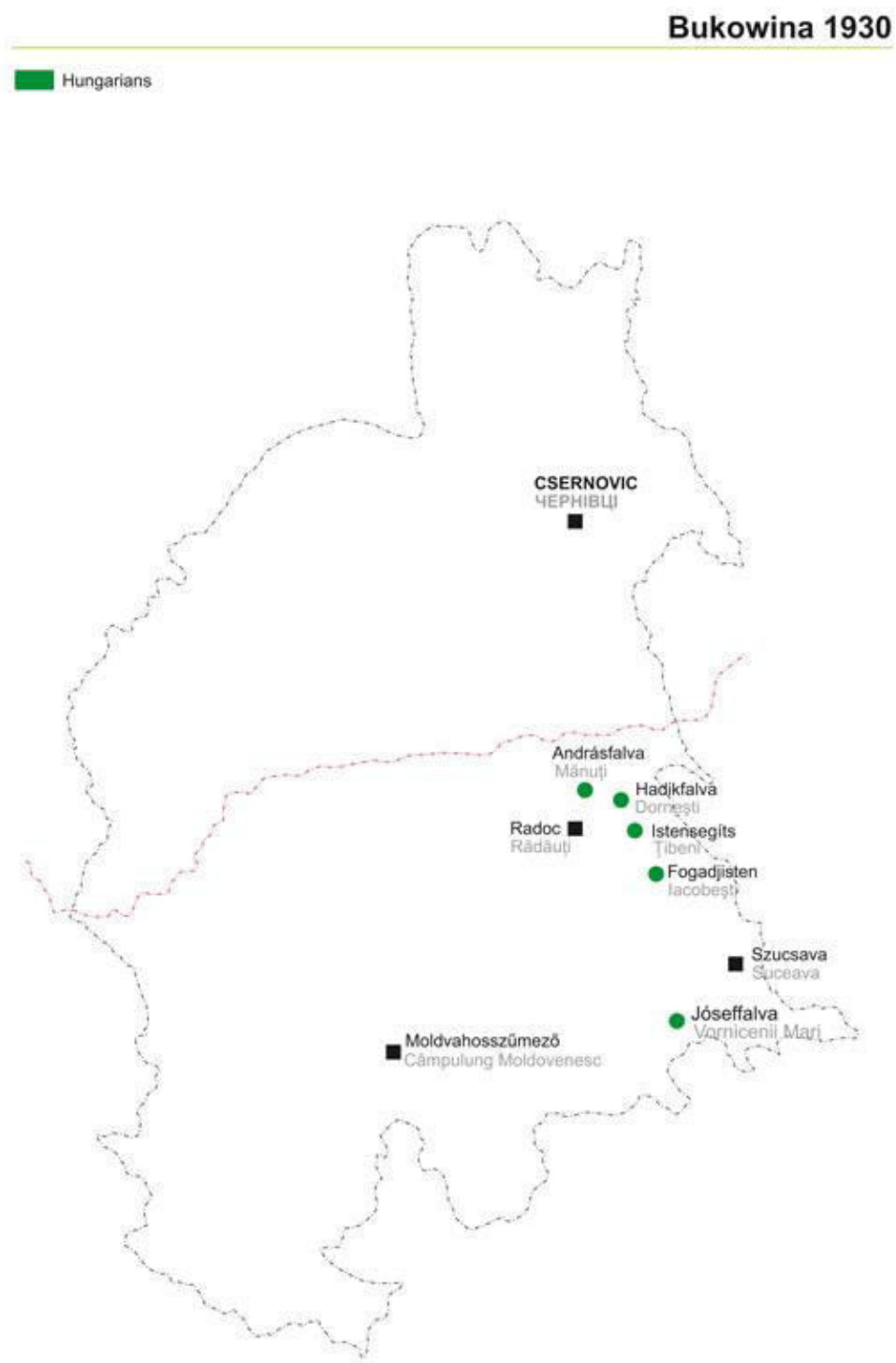
Mezővárosok – 1890	Lakosok száma
Berehomet	4 552
Boian	6 194
Czudyn	2 331
Vatra Dornei	4 309
Gura Humorului	3 502
Hliboka	3 825
Cacica	1 572
Kocman	4 702
Sadagora	4 816
Solca	2 313
Stanestie	2 996
Storozyne	5 674
Vama	3 582
Waszkiwci	4 787
Viznica	4 730
Zadowa	2 974
Zastawna	4 202

7. Bukovina nemzetiségei 1930-ban. Forrás: 2010. évi fesztiválkatalógus 38. oldal

8. Bukovinai magyar települések 1930-ban. Forrás: 2010. évi fesztiválkatalógus 41. oldal

Kedves Olvasók, Találkozást Ünneplők!

POTÁPI ÁRPÁD.
BONYHÁD.

Nagyapám 1918-ban osztrák állampolgárnak született, hiszen akkor Bukovina Ausztria legkeletibb tartománya volt. Nem volt még egy éves és román állampolgár lett, pedig ugyanabban a faluban élt továbbra is. 1939-40-ig román katona, majd román katonaszökevény volt. 1943-44 őszéig magyar honvéd volt, aztán újra szökevény. Közben 1941-ben családját, egész népcsoportját - a bukovinai székelységet - áttelepítették az akkor újra magyar fennhatóság alá kerülő Bácskába, elűzött szerbek helyére. 1944-ben újra menekülniük kellett, majd 1945-ben véglegesen megállapodhattak Dél-Magyarország három megyéjében.

Gyermekkoromban azt hittem, hogy csak nagyszüleimmel történt, történhetett meg annyi minden, sorsuk különösnek tekinthető. Ma már tudom, hogy ez nem így van. A második világháború alatt és után népeket toloncoltak egyik országból a másikba, országhatárokat változtattak többször, néhány év leforgása alatt. A népek igazából csak vagonkérdezt jelentettek a nagyhatalmak számára.

Ezen időkben fejeződik be a bukovinai székelyek Golgotája, amely már jóval régebben, 1764-ben kezdődött. Nincs a magyarságnak még egy olyan etnikailag zárt és egységes csoportja, amelyet önként vagy erőszakkal annyiszor telepítettek volna, mint őket. Archaikus kultúrájuk nehezé tette számukra a magyarországi beilleszkedést. Ezt csak tetézte, hogy az e vidéken már őshonosnak számító, több mint kétszáz éve itt élő, a kitelepítésre váró német lakosság nyakára ültették őket. Ma már az ellentétek az együtt élő népcsoportok között

feloldódtak, a közös gondok elmosták a problémákat, megtanulták tisztelni és szeretni egymást.

1941, 1945 óta generációk születtek és nőttek fel Magyarországon, mégis Bukovina élő múlt maradt az itt élő székelyek körében. Nem telik el úgy esztendő, hogy közülünk sokan ne látogatnának el ősaink szülőföldjére, elhelyezni egy-egy koszorút a régi templom kertjében felállított keresztre vagy a temetőben lévő kopjafához. Itthon is jól megőrzött emlékképek bukkanak fel nemcsak az öregek emlékezetében, hanem gyermekeinkben is: a józseffalvi (Vornicenii Mari) templom, az andrásfalvi (Măneuți) széles, egyenes utca, a hadiki (Dornești) Csobot utca, a völgyben megbúvó Fogadjisten (Iacobești), vagy az istensegítsi (Țibeni) Kopac-hegy a szánkázó gyermekekkel.

Bukovina. Történeti - földrajzi fogalom, amely jelenti a Kárpátoktól keletre eső Moldova északi részét. 1775-től Ausztria része, 1919-től Románia, ma Románia és Ukrajna osztozik a valaha minden szempontból egységes területen. Számtalan népek hazája, kicsiben képezte le az egész Monarchiát. Egymás mellett élt itt békében román, ukrán, német, lengyel, orosz, zsidó, lipován, cseh és székelymagyar... A különböző kultúrájú és gazdasági fejlettségű népek a közös együttélés alatt akarva-akaratlanul teremtették meg a bukovinai kultúrát.

Az 1990 óta élő "Bukovinai Találkozások" Nemzetközi Folklorfesztivál ezt a valahai kultúrát kívánja rekonstruálni, megismertetni azokkal, akiknek szülei, nagyszülei onnan származnak, és azokkal is, akik csak egyszerűen érdeklődnek e színes hagyományok iránt.

Köszönetet kell mondanunk a néhai Feleszko Kazimierz professzor úrnak és Kowalski Zbigniew úrnak, a két ötletgazdának és szervezőnek.

Kedves Vendégeink!

Nálunk, Magyarországon tizedik éve rendezzük meg a Fesztivált. Megteszünk mindent azért, hogy vendégeink jól érezzék magukat itt, ebben a völgyes kisvárosban. Ez a néprajzi- kulturális rendezvény az év egyik kiemelkedő eseménye nemcsak városunknak, hanem a környező kistérségnek is. Reméljük, jól érzik majd magukat az ide látogató fellépők és vendégek egyaránt!

A „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál egy multietnikus kulturális rendezvény, amelynek nincs párja Európában. Ez egyben a partneri kapcsolatok kezdete a gazdaszerepet betöltő önkormányzatoknak az öt európai országban: Lengyelországban, Romániában, Magyarországon, Ukrajnában és Szlovákiában.

„Bukovinai Találkozások” beilleszkedtek a helyi tájképbe Pilában és Jastrowieban, Csernovicban, Câmpulung Moldovenescben, Bonyhádon, Turčianskie Tepliceben, beleolvadtak a Bukovina napjaiba, emellett az egész világban szétszóródott bukovinaiak történetének elválaszthatatlan részei. E találkozásokat a Bukovinában élő nemzetek elfogadták, magukévá tették és régió éves ünnepévé emelték. Ez a fesztivál kimutatja, hogy a bukovinai értékek viselői és hordozói nemcsak a bukovinai társadalmak és folklórcsoportok, hanem a szervezetek, társaságok, több nemzedékből álló nézőközönségek, tudósok: néprajzosok, folklórkutatók, történészek, újságírók és - ami a legfontosabb - a helyi önkormányzatok.

A területileg illetékes önkormányzatok tevékenysége és részvetele e nagy nemzetközi vállalkozás végrehajtásában nem véletlenszerű. Épp helyileg az önkormányzat legnagyobb befolyást gyakorol a közigazgatási területen zajló társadalmi életre, gazdasági és kulturális fejlődésre.

Az együttműködés a fesztivál megszervezésében kezdetet adott a partneri kapcsolatok kialakulásának is. Így született meg a testvérvárosi kapcsolat a lengyel Jastrowie és a magyar Bonyhád városok között. A Csernovici Városi Tanács valamint a Szucsava és Câmpulung Moldovenesc Városi Önkormányzatok ma a határokon átnyúló, „Közös kulturális örökség” cím alatt bejegyzett együttműködés partnerei, amelynek maga a „Bukovinai Találkozások” a legfontosabb eleme. Ez az együttműködés elnyerte az Európai Bizottság támogatását és így teremtődött meg az alapja a fesztivál megszervezésének Ukrajnában és Romániában is, valamint a bukovinai hagyományok további védelme Európában.

Az immár 23 éve zajló fesztivál ötletadója és főszervezője a Pilai Művelődési Ház, amely nemcsak a lengyelországi rendezvény előkészítője, de egyben a nemzetközi folklórfesztivál végrehajtásáért felelős meritorikus koordinátora ezen a partner szervezőnek, aki teljeskörű felelősséggel tartozik a fesztivál lefolyásáért a saját országában.

Az 1999. évtől kezdve folyamatosan erősödött a kapcsolat a fesztivált öt országban működtető szervezők köreiben. Akkor életre keltek a folyamatos kapcsolatot tartó szervezőirodák. Létrejött, az elődök által ránk maradt kulturális örökségre érzékeny, egyetértő mobil csapat, amely ma is gondoskodik a bukovinai valódi folklórhagyományok megőrzéséről és a világban híres bukovinai tolerancia terjesztéséről. E projekt ötlete azért jöhetett létre, mert a többgenerációs Bukovina tapasztalatainak terjesztése a sokszínű kulturális és etnikai tisztelettartás kialakulása terén rendszeres együttműködést igényel az európai szintén.

A fesztivált szervező partnerek a formális kapcsolatok hitelesítésében - 2000 óta - az év elején történő többoldalú megállapodás létrejötte és aláírása a projektben résztvevő országok között. E hivatali okirat a tárgyi évre meghatározza rendezvény képét és koncepcióját, céljait és feladatait, részvételi feltételeket, jogot és kötelességet a szervező számára, helyét és időpontját minden részvevő ország számára. A „Bukovinai Találkozásokat” szervező partnerek jelenléte lehetőséget ad a soron következő fesztivállal kapcsolatos ügyek megtárgyalására, egyéb más vállalkozások megbeszélésére, valamint az együttműködési formák előnyös kihasználására a meglévő kapcsolatok keretein belül.

Sok ember munkájának, hivatalos és magánkapcsolatoknak köszönhetően ez a nagy nemzetközi vállalkozás nemcsak tartósan erősnek, de rendkívül népszerűnek bizonyult. Ez egy elismert esemény, melyet számos újságíró is kísért. Az általuk leadott tájékoztató anyagok, közvetítések, riportok, vélemények nemcsak kihangsúlyozzák e rendezvény nagyságát, művészeti színvonalát, de tanúsítják a fesztivál különlegesen egyedülálló légkör létezéséről is. Közülük többen is jelzik, rámutatva a fesztiválra, mint egy kulturális esemény európai modelljére és partnerségére, egy olyan rendezvényre, amely fokozza tisztelettartását a kulturális másság és kultúrák közötti kommunikáció iránt. Szóval nincs kétségem afelől, hogy a „Bukovinai Találkozások” előtt fényes jövő áll.

Tetiana Tatarcsuk

Városi Tanács Közgazdasági Osztálya, Csernovic

Kedves Barátaink,

néhány hónap szünet után megint találkozunk a „Bukovinai Találkozások” arénájában. Hagyományosan, Lengyelországban kezdődik a fesztivál (Jastrowie, Pila), majd átköltözik a Moldovai Köztársaságba, utána Ukrajnába, onnan Romániába és Magyarországra, végül a „Találkozások” Európán keresztül vezető útja véget ér a lengyelországi Dzierzoniówban.

A 27 év óta folyamatosan megrendezett fesztivál receptje két alapelv mellett koncentrálna: az Európában szétszórta Bukovina etnikai közösségeinek védelme és hagyományos kultúráik népszerűsítése.

Az elmúlt évek igazolják, hogy együtt sokat tudunk tenni Bukovina identitásáért. A több generációt foglalkoztató művészeti együtteseket érintő projektek körét alkotó gyermek- és ifjúsági csoportok biztosítéka a regionális hagyományok megőrzésének. Ma már a következő bukovinai generáció, ügyelve a saját kultúrájára és a nyitottságra, más népek hagyományaira épít egy színes képet a kortárs nemzetközi Bukovina valóságaira.

A fesztivál közelebb hozza a régió minden etnikai csoport népi hagyományait, célba veszi a különböző korcsoportokat mind az előadók és a közönség soraiban egyaránt. A történelmi Bukovina népi kultúráját színpadi előadások formájában – folklór bemutatókon keresztül – a táncegyüttesek és folklórcsoportok, ének- és hagyomány őrzők adják elő. Ebben a projektben aktívan résztvevő fiatal csoportok sokasága azt bizonyítja, hogy a bukovinai hagyományok nem skanzen jellegűek, hanem valóságban élnek. E hagyományok megőrzésének egyik legfontosabb tényezője a fesztivál résztvevőivel szemben maga a követelmény, hogy felkészüljenek a következő bemutatóra, egy teljesen új programmal, amely jellemzően mutat be egy konkrét helyet, szülőfaluat a szokásaival, szertartásaival, dalokkal és táncokkal.

Minden évben a fesztiválon több mint 100 bukovinai gyökerekkel rendelkező együttes szerepel. Az idei „Bukovinai Találkozások” arénáján 165 csoport szerepel: 16 lengyel, 20 moldovai, 30 ukrán, 68 román, 27 magyar, 2 szerb és 1 szlovák – közel 5000 előadó.

Nagya becsüljük ezt a nagy értékű kincset nem csak a színpadi bemutatók alkalmával, de a szürke hétköznapiokon is tiszteletben tartjuk. Ebben közreműködnek a kultúra szerelmesei, néprajzosok és néprajzkutatók Lengyelországból, Romániából, Ukrajnából, Magyarországról, Moldovából, Szerbiából és Szlovákiából.

A „Bukovinai Találkozásokról” több helyi kiadvány beszámol, de a regionális és országos lapokban is jelennek meg cikkek, amellet a fesztivált rendező országok honlapjain is olvashatunk az eseményekről. A megjelenített információkat gazdagítják még a Facebook-on maguk a résztvevők – a bukovinai együttesek tagjai, turisták, valamint a Bukovina szerelmesei is. Az így szisztematikusan létrehozott virtuális kommunikáció jelentősen bővíti, gazdagítja a fesztiválról és Bukovináról szóló ismereteket, ez által növelve a bukovinai folklór vonzerejét.

„Bukovinai Találkozások” egy nagy szervezeti és logisztikai vállalkozás. Az évenként történő megszervezését meghatározza a rendszeres együttműködés a hazai és a nemzetközi projekten dolgozó partnerek, valamint pénzügyi támogatást nyújtó számos intézmény Lengyelországban, Moldovában, Ukrajnában, Romániában és Magyarországon.

Köszönöm a támogatásukat és erőfeszítésüket az idei fesztivál felkészítésén fáradozó szervezőknek Jastrowieban és Dzierzoniówban, Kisinyovban, Csernovicban, Moldvahosszúmezőben és Bonyhádon.

Kedves Barátaink,

köszönetet mondok és hálát adok, mert néhány hónapon át újra együtt leszünk. Vártunk már erre – a résztvevők, a bukovinai folklór rajongói és a fesztivál szervezői. Mindenkinek felejthetetlen élményt kívánok és invitálok az aktív részvételhez a bukovinai ünnepen.

Kowalski Zbigniew

e) 2013. évi „Bukovinai Találkozások” programja

**„Bukovinai Találkozások”
XXIV. Nemzetközi Folklorfesztivál**

Bonyhád, 2013. augusztus 2-4.

**Fesztiválprogram
(tervezet)**

2013. augusztus 2. péntek (VM Művelődési Központ)

18 órától FESZTIVÁL-MEGNYITÓ, SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ

A fesztivált megnyitja: Potápi Árpád János, Bonyhád város polgármestere
A résztvevőket köszönti Zbigniew Kowalski, a fesztivál főszervezője

Petrás Mária keramikus művész kiállításának megnyitója
A kiállítást Kóka Rozália ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

19 órától a MUZSIKÁS EGYÜTTES folklor műsora a színházteremben.
Jegyek elővételben, 2.000 Ft/db áron kaphatóak: művelődési központban (Bonyhád, Széchenyi tér 2.)

2013. augusztus 3. szombat (Szabadtéri színpad)

KIS SÁTOR

14 órától SZÉKELY KÖNYVÉSZET

Tamáságtevők - Tamás Menyhért íróval Dr. Hegedűs Éva beszélget.
Az íróat köszönti: Csiki Béla, a Bukovinai Székelyek Országos Szövetségének alelnöke

15 órától SZÉKELYFÖLDI KALENDÁRIUM

A „Lükaskő” című rajzfilm bemutatója, „Tatárityom” és „Székely kincsek őrzői” társasjátékok
Fazakas Szabolcs (Székelyudvarhely)

SZÉKELY KÖNYVEK VÁSÁRA

NÉPI KÉZMŰVES foglalkozások

NAGY SÁTOR

SZÉKELY KÖNYHA – Ételkóstoló a Teveli Székely Kör szervezésében

16 órától KÜLFÖLDI ÉS HAZAI EGYÜTTESEK VISELETES FELVONULÁS ÉS MENETTÁNC a Solymár Inre Városi Könyvtártól a művelődési központ szabadtéri színpadáig, melyet hagyományosan a Rády József Huszárbandérium lovasai vezetnek.

17 órától FESZTIVÁLMŰSOR A SZABADTÉRI SZÍNPADON

A fellépő külföldi csoportok:

Madéfalvi Ifjúsági Néptáncsoport
Slnovrat – Turčianske Teplice, Szlovákia
Lúčík – Turčianske Teplice, Szlovákia
Segesvári Miklós Pál Egylet Népdalköre – Déva, Románia
Rosa, Dragowina (Lengyelország)
Карпатська таїстра, Путила (Ukrajna)
Трембіта, Чернівці (Ukrajna)
Bradetul, Frumosu (Románia)
Floare de Mălin, Mălini (Románia)
Lúčík, Turčianske Teplice (Szlovákia)
Slnovrat, Turčianske Teplice (Szlovákia)
Mak, Kalinovac (Bosznia-Hercegovina)

A fellépő hazai csoportok:

Csátaljai Székelyek Baráti Körének Istrimfli táncsoportja
Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium Zelke Néptánc Együttese

Kisdorogi Székely Kör Néptáncsoportja
Genesapáti Hagyományörző Néptáncgyűttes Ispiláng Néptáncsoportja
Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület, Bonyhád
Felvidéki Egyesület Kórusa, Bonyhád
Izményi Székely Népi Együttes, Izmény
Bátaszéli Székely Népdalkör
Bonyhádi Székely Kör Népdalköre
Cikói Székely-Német Hagyományörző Egyesület
Högyészai „Bokréta” Néptáncsoport
Kétyi Székely Hagyományörző Egyesület
„Sárga Tulipán” Néptánc Egyesület, Bonyhád
Garai Székelykör Egyesület Néptáncsoportja
Kisdorogi Székely Hagyományörző Egyesület
Magyar Dalkör, Palotabozsok
Székely Pávakör, Somberek
Teveli Fiatalok Egyesülete
Zombai Hagyományörző Táncsoport
Véméndi Székely Népdalkör
Tolna-Mócsi Székelyek Baráti Köre
Sebestyén Ádám Székely Társulat, Kakasd
Érdi Bukovinai Székely Népdalkör
Dombóvári Székely Kör Kórusa

Kb. 20 órától „TÁNCHÁZ” A CSURGÓ ZENEKARRAL
 A táncházat Radák János vezeti

2013. augusztus 4. vasárnap

„SZOMSZÉDOLÁS” – A KÜLFÖLDI FESZTIVÁLCSOPORTOK VENDÉGSZEREPLÉSE

Madéfalvi Ifjúsági Néptáncsoport Kétyen
 Mak, Kalinovac (Bosznia-Hercegovina) és Rosa, Dragowina (Lengyelország) Tevelen
 Dévai csoport - Kisdorogon
 Romániai csoport – Garán
 17 órákor a Карпатська таїстра, Путица (Ukrajna) és a Трешоїта, Чернішів (Ukrajna) Sombereken
 16 órákor a Lúčik, Turčianske Teplice (Szlovákia) és a Slnovrat, Turčianske Teplice (Szlovákia) Cikón

Információ:

Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége
 7150 Bonyhád, Déma György u. 29.
 info@bukovina.hu
 www.bukovina.hu
 06-74/450-369

Támogatóink:

Bonyhád Város Önkormányzata

TM Önkormányzat

f) 2014. évi „Bukovinai Találkozások” programja

Kedves Barátaink!

Immir jó ismerősöket köszönhetünk Bonyhádon azokat a külfiöldi érkező vendégeket, fellépőket, akik augusztus első felében jelen városunkat a népek, nemzetiségek esodolitos kavalkádájává varázsolják. Ezen a néhány napon megugraszthatjuk, milyen erős kapocs van a közép-kelet-európai régióban élő népek között, hiszen a közös történelmi múlt ószakait bennünk.

Ebben az évben egy új ország csatlakozott a rendezvényhez, Moldávia, abonnan idén két csoport is érkezik. Vendéglátásjuk a Muravidéki Nótázókat Lendvától, Szlovéniából.

A Szentleóidum kétszázötvenedik évfordulóján a fesztiválon bemutatkozik Madefalva helyi termékekkel, turisztikai kínálatával, ételével, és ehozzák Szentcs Gábor „Vándorhók” kiállítását, mely a bukovinai székelyek vándorlásának állít emléket.

Ezzel nem ér véget a negyöd évezredes megemlékezés, hiszen folytatódik a tíz kastélyunkban zajló jubileumi műsorozat, és négy év után ismét rendezünk Székely Találkozót, ezúttal Kislendvőkön, október 11-én.

Tartsanak velünk!

Csibi Krisztina
elnök

**A „Bukovinai Találkozások” XXV. Nemzetközi
Folklórfesztivál helyszínét:**

Támogatóink

*„Bukovinai Találkozások”
XXV. Nemzetközi Folklórfesztivál
Bonyhád, 2014. augusztus 1-3.
www.bukovina.hu*

Kedves Vendégünk!

Szeretettel köszöntöm Bonyhádon a „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklorfesztivál alkalmából. A Völgyesség legnagyobb hagyományörző rendezvénye öt ország - Lengyelország, Ukrajna, Románia, Magyarország, és Szlovákia - közös szervezésében valósul meg évről évre, idén immár 25. alkalommal.

Negyedszázad egy ember életében is jelentős időszak. A rendezvény életében pedig példakéntek tartom, hogy ilyen hosszú időn keresztül firaodoznak a fesztivál sikeréért.

A számos népcsoportnak otthont adó történelmi téjgyesség, Bukovina színes kulturáját bemutató rendezvény arra tanít, hogy a másik ember, a másik nép csak addig idegen, amíg meg nem ismerjük közvetlen közelről zenséjét, táncait, örömeit, bánatát.

A megismerésre a legjobb lehetőség a személyes találkozás, a közös élmény. Biztos vagyok benne, hogy az elmúlt 25 évben felnevelt fiatal hagyományörző generáció, a „Bukovinai Találkozások” vendéglátó településeink vezetése, lakossága és minden ide látogató mindezt közvetlenül meg tapasztalhatja ezen a fesztiválon.

Kívánom, hogy érezze jól magát nálunk! Találkozzunk a fesztiválon!

Filóné Ferencz Ibolya

XXXX

„Bukovinai Találkozások”
XXV. Nemzetközi Folklorfesztivál
Bonyhád, 2014. augusztus 1-3.

2014. augusztus 1. péntek (VM Művelődési Központ)

16.30 FESZTIVÁLNYITÓ, KIALLÍTÁSMEGNYITÓ,
SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ

A fesztivált megnyitja: **Filóné Ferencz Ibolya**, Bonyhád város alpolgármestere

Közönlött mond: Dr. Paukás Irme, a Miniszterelnökség államtitkára
A résztvevőket köszönti **Zsigmond Kowalski**, a fesztivál főszerzője
A madéfalvi **Szentes Gábor** „Vándorbot” című kiállítását megnyitja:
Csibi Krisztina, a Bukovinai Székhelyek Országos Szövetségének elnöke

17.00 FESZTIVÁLMŰSOR a fellépő hazai és külföldi együttesek részvételével a színházteremben.

Műsorvezető: **Sebestyén István**, énekes, mazzomonáló

20.00 ZSIKÓ ZOLTÁN ÉS ZENEKARA népzenei koncertje a színházteremben.

2014. augusztus 2. szombat (Szabadtéri színpad)

„ÖRÖKSÉG” SÁTOR
Házigazda: **Csibi József (Madéfalva)**

MADÉFALVA BEMUTATKOZIK
székely versekkel, madéfalvi hagyományörzők és székely táncosok által
Sicilieddium 250' - a madéfalvi verselőlelem 250. évfordulójára emlékeztetőnk

SZÉKELY KÖNYVEK vásár (**Koller Mártonné, Rudolf László, Bukovina Kiadó** stb.)
SZÉKELYFÖLDI LEGENDÁRIUM - „Tárlatnyom” és „Székely kincsek őrzői” társulatok

NEPI KEZMŰVES FOGLALKOZÁSOK
SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGÜNK - A CSOBÁNYOLÁS ártíflása, filmvetítés és kézműves foglalkozás

„SZÉKELY KONYHA” SÁTOR
Házigazda: **Kisvárosi Egyszület**

Hagyományos székely ételek kóstolója és vásár 16 órától

16.00 KÜLFÖLDI ÉS HAZAI EGYÜTTESEK VISELETES
UTCAI FELVONULÁSA ÉS MENETTÁNC

a **Selymár Imre Városi Könyvtár**ól a Művelődési Központ szabadtéri színpadáig, melyet hagyományosan a **Ródy József Huszárbundárium** lovassal vezetnek fel

FESZTIVÁLSZÍNPAD

Műsorvezető: **Sebestyén István**, énekes, mazzomonáló (Kabaró)

17.00 FESZTIVÁLMŰSOR a szabadtéri színpadon

A magyarországi fellépők mellett tíz ország külföldi népcsoport, illetve népdalokörök érkeztek Lengyelországból, Ukrájából, Romániából, Moldáviából, Szlovákiából és Szlovéniából.

Közönlött mond: **Filóné Ferencz Ibolya**

Bonyhád város alpolgármestere

Kb. 20.00 SZÉKELY BAL a szabadtéri színpadon

Fellépő vendég együttesek 2014-ben:

Zsepöl Górali Csárdások Jodelki (Zagan) - Lengyelország)
Chor Echo Bukowiny (Lubau) - Lengyelország)

Taramca (Bardar - Moldávia)

Magdaliné (Magdareci - Moldávia)

Madéfalvi Ifjúsági Népcsoport (Madéfalva - Románia, Erdély)

Szegesvári Miklós Pál Egylet Népdalokör - (Déva - Románia, Erdély)

Csarnakeresztúri Hagyományörző Egyszület - (Csarnakeresztúr - Románia, Erdély)

Padureteil (Pátrészti de Sus - Románia)

Lučik (Turčianske Teplice - Szlovákia)

Oberth (Zasurva - Ukrajna)

Marmvidéki Nótások (Lendva - Szlovénia)

Bilaszki Székelyek Barátj Körének Kónas

Bukovinai Székelyek Szekszúri Egyszülete

Csatárai Székelyek Barátj Körének Vigána és Ifjrányi Táncosporja

Erdi Bukovinai Székely Népdalokör

Felvidéki Egyszület Kónas, Bonyhád

Garni Székelytár Egyszület Népi Népcsoportja

Hidas Népcsoport

Hégyesi Székely Kör „Bokrea” Népcsoportja

Hágyási Székely Kör „Kisbokrta” Népcsoportja

Kalcsai Sebestyén Ádám Székely Társulat

Német Nemzetiégi Kulturális Egyszület, Bonyhád

Peitfi Sándor Evangélikus Gimnázium Zella Népdal Egyszülete, Bonyhád

Teveti Székely Kör

Teveti Fiatalok Egyszülete

Vemendi Székely Népdalokör

Völgyesség Népdal Egyszület, Bonyhád

Zambai Székelyek Egyszülete

XXXX

2014. augusztus 3. vasárnap

„SZOMSZÉDLÁS” - A KÜLFÖLDI FESZTIVÁLCSOPORTOK
VENDEGSZEREPÉSE A KÖRNYÉKBELI TELEPÜLESEKEN

17.00 Csáó, Tolna megye - Padureteil (Pátrészti de Sas - Románia)

17.00 Dombóvár, Tolna megye - Segesvári Miklós Pál Egylet

Népdalokör - (Déva - Románia, Erdély), Csarnakeresztúr

Hagyományörző Egyszület - (Csarnakeresztúr - Románia, Erdély)

17.00 Bálaszék, Tolna megye - Lučik (Turčianske Teplice - Szlovákia)

16.00 Kéry, Tolna megye - Taramca (Bardar - Moldávia),

Magdaliné (Magdareci - Moldávia)

18.00 Somberek, Baranya megye - Oberth (Zasurva - Ukrajna)

17.00 Gara, Bács-Kiskun megye - Madéfalvi Ifjúsági

Népcsoport (Madéfalva - Románia, Erdély)

XXXX

Információ:

Barabáné Fábán Elvira
Irodavezető

Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége
7150 Bonyhád, Dózsa György u. 29.

info@bukovina.hu

www.bukovina.hu

06-74450-369

Mobil: +36 20381-8882

g) 2015.évi „Bukovinai Találkozások” programja

„Bukovinai Találkozások” XXV. Nemzetközi Folklorfesztivál

Bonyhád, 2015. július 31 - augusztus 2.

2014. július 31. péntek (VM Művelődési Központ)

16.30 FESZTIVÁLNYITÓ, KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓ, SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ

A fesztivált megnyitja: **Filóné Ferencz Ibolya**, Bonyhád város alpolgármestere
Köszöntőt mond: **Dr. Puskás Imre**, a Miniszterelnökség helyettes államtitkára
A résztvevőket köszönti **Zbigniew Kowalski**, a fesztivál főszervezője

A madéfalvi **Szentes Gábor** „Vándorbot” című kiállítását megnyitja: **Csibi Krisztina**,
a Bukovinai Székelyek Országos Szövetségének elnöke
A Magyar Értékek Vándortérkép helyi avatásának ünnepélyes ceremóniája

17.00 FESZTIVÁL MŰSOR a fellépő hazai és külföldi együttesek részvételével a színházteremben.

Műsorvezető: *Sebestyén István* énekes, mesemondó (*Kakasd*)

2014. augusztus 1. szombat (Szabadtéri színpad)

„ÖRÖKSÉG” SÁTOR

Házigazda: *Csibi József (Madéfalva)*

MADÉFALVA BEMUTATKOZIK

Székely termékek, madéfalvi hagymás rostélyos és székely kürtös kalács

Siculiédium 250* - a madéfalvi veszedelem 250. évfordulójára emlékezünk

„SZÉKELY KÖNYVÉSZET” program

SZÉKELY KÖNYVEK vására (*Koller Mártonné, Rudolf László, Bukovina Kiadó, stb.*)

SZÉKELYFÖLDI LEGENDÁRIUM - „Tatárityom” és „Székely kincsek őrzői” társasjátékok

NÉPI KÉZMŰVES FOGLALKOZÁSOK

NÉPI JÁTSZÓHÁZ

SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGÜNK – A CSOBÁNYOLÁS kiállítás, filmvetítés és kézműves foglalkozás

„SZÉKELY KONYHA” SÁTOR

Házigazda: *Kisdorogért Egyesület*

Hagyományos székely ételek kóstolója és vására 16 órától

16.00 KÜLFÖLDI ÉS HAZAI EGYÜTTESEK VISELETES UTCAI FELVONULÁSA ÉS MENETTÁNC

a Solymár Imre Városi Könyvtártól a Művelődési Központ szabadtéri színpadáig, melyet hagyományosan a Rády József Huszárbandérium lovasai vezetnek fel

FESZTIVÁLSZÍNPAD

Műsorvezető: *Sebestyén István* énekes, mesemondó (*Kakasd*)

17.00 FESZTIVÁL MŰSOR a szabadtéri színpadon

A magyarországi fellépők mellett tizenegy külföldi néptáncsoport, illetve népdalkör érkezik Lengyelországból, Ukrajnából, Romániából, Moldáviából, Szlovákiából és Szlovéniából.

Köszöntőt mondanak: **Filóné Ferencz Ibolya**, Bonyhád város alpolgármestere és

Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség államtitkára

Kb. 20.00 SZÉKELY BÁL a szabadtéri színpadnál

2014. augusztus 2. vasárnap

„SZOMSZÉDOLÁS” – A KÜLFÖLDI FESZTIVÁLCSOPORTOK VENDÉGSZEREPLÉSE
A KÖRNYÉKBELI TELEPÜLÉSEKEN

17. 00 Cíkó, Tolna megye - Paduretul (Pârteștii de Sus - Románia)
17. 00 Dombóvár, Tolna megye - Segesvári Miklós Pál Egylet Népdalköre – (Déva - Románia, Erdély),
Csemakeresztúri Hagyományörző Egyesület – (Csemakeresztúr - Románia, Erdély)
17. 00 Bátaszék, Tolna megye - Lúčík (Turčianske Teplice - Szlovákia)
16. 00 Kéty, Tolna megye – Tarancuta (Bardar - Moldávia), Magdalinele (Magdacesti - Moldávia)
18. 00 Somberek, Baranya megye - Oberih (Zastavna - Ukrajna)
17. 00 Gara, Bács-Kiskun megye - Madéfalvi Ifjúsági Néptáncsoport (Madéfalva - Románia, Erdély)
18.00 Kakasd, Tolna megye- Zespól Górali Czadeckich Jodelki (Žagaň - Lengyelország)
Chór Echo Bikowiny (Lubań - Lengyelország)

Fellépő vendég együtteseink:

Zespól Górali Czadeckich Jodelki (Žagaň - Lengyelország)
Chór Echo Bikowiny (Lubań - Lengyelország)
Tarancuta (Bardar - Moldávia)
Magdalinele (Magdacesti - Moldávia)
Madéfalvi Ifjúsági Néptáncsoport (Madéfalva - Románia, Erdély)
Segesvári Miklós Pál Egylet Népdalköre – (Déva - Románia, Erdély)
Csemakeresztúri Hagyományörző Egyesület – (Csemakeresztúr - Románia, Erdély)
Paduretul (Pârteștii de Sus - Románia)
Lúčík (Turčianske Teplice - Szlovákia)
Oberih (Zastavna - Ukrajna)
Muravidéki Nótázók (Lendva – Szlovénia)

Bátaszéki Székelyek Baráti Körének Kórusa
Bukovinai Székelyek Szekszárdi Egyesülete
Csátaljai Székelyek Baráti Körének Vigána és Istrimfli Táncsoportja
Csátaljai Székely Népdalkör
Érdi Bukovinai Székely Népdalkör
Felvidéki Egyesület Kórusa, Bonyhád
Garai Székelykör Egyesület Néptáncsoportja
Hidas Néptáncgyesület
Högyészi Székely Kör „Bokréta” Néptáncsoportja
Högyészi Székely Kör „Kisbokréta” Néptáncsoportja
Kétyi Székely Népdalkör
Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület, Bonyhád
Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium Zelke Néptánc Együttese, Bonyhád
Sebestyén Ádám Székely Társulat, Kakasd
Teveli Székely Kör
Teveli Fiatalok Egyesülete
Véméndi Székely Népdalkör
Völgység Néptánc Egyesület, Bonyhád
Zombai Székelyek Egyesülete

h) 2016. évi „Bukovinai Találkozások” programja

Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége
7150 Bonyhád, Dózsa György u. 29. ☎ 7151 Bonyhád, Pf. 45
☎ Tel./Fax: 74 / 450-369, titkár: 20/381-88-82
Honlap: www.bukovina.hu
E-mail: info@bukovina.hu
Adószám: 19232685-1-17 Bank: 71800013-11090988

„Bukovinai Találkozások” XXVII. Nemzetközi Folklórfesztivál

Bonyhád, 2016. augusztus 05.- augusztus 07.

2016. augusztus 05. péntek (Vörösmarty Mihály Művelődési Központ)

18.00 FESZTIVÁLNYITÓ

- **Zbigniew Kowalski** a Bukovinai Találkozások Nemzetközi Folklórfesztivál főszervezője
- **Potápi Árpád János** a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára, országgyűlési képviselő
- **Filóné Ferencz Ibolya** Bonyhád város polgármestere

KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓ: „Márton Áron élete és munkássága” címmel

- **Asztalos Zoltán** a Bukovinai Székelyek Országos Szövetségének elnöke

18.30 FESZTIVÁLNYITÓ SZÍNPADI MŰSOR a színházteremben

2016. augusztus 06. szombat (Szabadtéri színpad)

15:30 KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ A SOLYMÁR IMRE VÁROSI KÖNYVTÁRBAN – „BONYHÁD ÉS A VÖLGYSÉG ÉRTÉKEI” CÍMMEL

16.00 KÜLFÖLDI ÉS HAZAI EGYÜTTESOK VISELETES UTCAI FELVONULÁSA ÉS MENETTÁNCÁ (útvonal Solyvár Imre Város Könyvtár - Vörösmarty Mihály Művelődési Központ, szabadtéri színpad)

„ÖRÖKSÉG” SÁTOR

SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGEINK:

- *A kunsági birkapörkölt karcagi hagyományának kóstolóval egybekötött bemutatása*
- *A magyar solymászat bemutatása*
- *Csobányolás - bukovinai székely betlehemes játékkal kapcsolatos kiállítás, filmvetítés és kézműves foglalkozás*

Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége
7150 Bonyhád, Dózsa György u. 29. ☒ 7151 Bonyhád, Pf. 45
☎ Tel./Fax: 74 / 450-369, titkár: 20/381-88-82
Honlap: www.bukovina.hu
E-mail: info@bukovina.hu
Adószám: 19232685-1-17 Bank: 71800013-11090988

„SZÉKELY KÖNYVÉSZET” SÁTOR

Koller Mártonné, Kóka Rozália, Albert Gábor, Szóts Zoltán, Móser Zoltán, Rudolf László könyveinek
bemutatója

Moderátor: Dr. Hegedüs Éva

A székelység történetével, néprajzával, népi kultúrájával foglalkozó könyvek vására a **Bukovina Kiadó**
jóvoltából

„ROKONKERESŐ” SÁTOR

Találd meg a rokonaidat – családfakutatás Rudolf Lászlóval

„SZÉKELY KONYHA” SÁTOR

17.00-TÓL HAGYOMÁNYOS SZÉKELY ÉTELEK KÓSTOLÓJA ÉS VÁSÁRA

FESZTIVÁLSZÍNPAD

17.00 FESZTIVÁLMŰSOR A SZABADTÉRI SZÍNPADON

20.00 TÁNCHÁZ A FESZTIVÁLZENEKAROK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

2016. augusztus 07. vasárnap

„SZOMSZÉDOLÁS”

- A KÜLFÖLDI FESZTIVÁLCSOPORTOK VENDÉGSZEREPLÉSE TAGEGYESÜLETEINKNÉL
- „NÉPEMÉRT VÁLLALOM” ROCKOPERA A MAROSVÁSÁRHELYI MUSTÁRMAG ÉNEKEGYÜTTES
ELŐADÁSÁBAN A KISDOROGI RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOMBAN

A fesztiválon fellépő vendég együtteseink:

- Lengyelország, Moldávia, Románia és Ukrajna hagyományörző csoportjai
- Madéfalvi Ifjúsági Táncsoprot

A fesztiválon fellépő küllhoni tagegyesületeink

- Csernakeresztúri Hagyományörző Egyesület
- Marosludasi HAJDINA Kulturális Egyesület
- Segesvári Miklós Pál Egylet Népdalköre, Déva
- Hertelendyfalvi „Tamási Áron” Székely-Magyar Művelődési Egyesület
- „Petőfi Sándor” Székely-Magyar Művelődési Egyesület, Székelykeve
- Petőfi Sándor Magyar Egyesület, Pancsova

Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége

7150 Bonyhád, Dózsa György u. 29. ☎ 7151 Bonyhád, Pf. 45

☎ Tel./Fax: 74 / 450-369, titkár: 20/381-88-82

Honlap: www.bukovina.hu

E-mail: info@bukovina.hu

Adószám: 19232685-1-17 Bank: 71800013-11090988

A fesztiválon fellépő hazai társulatok:

- Báticaszéki Székelyek Baráti Körének Kórusa
- Bonyhádi Székely Kör
- Bukovinai Székelyek Szekszárdi Egyesülete
- Cikói Székely- Német Hagyományörző Egyesület
- Csátaljai Székelyek Baráti Körének Vigána és Istrimfli Táncsoportja
- Érdi Bukovinai Székely Népdalkör
- Garai Székelykör Egyesület Néptáncsoportja
- Hidas Néptáncgyesület
- Hőgyészi Székely Kör „Bokréta” és „Kisbokréta” Néptáncsoportjai
- Izményi Székely Népi Együttes
- Kisdorogi Székely Hagyományörző Egyesület
- Kétyi Székely Hagyományörző Egyesület
- Magyar Dalkör Egyesület, Palotabozsok
- Nagymányoki Székely Kör
- Sebestyén Ádám Székely Társulat, Kakasd
- Székely Népdalkör, Csátalja
- Székely Pávakör, Somberek
- Teveli Székelykör
- Teveli Fiatalok Egyesülete
- Vaskúti Székelyek Egyesülete
- Véméndi Székely Népdalkör
- Völgyesség Néptánc Egyesület, Bonyhád
- Zombai Székelyek Egyesülete

Bonyhádi egyesületek

- Felvidéki Egyesület Kórusa, Bonyhád
- Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület, Bonyhád
- Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium Zelke Néptánc Együttese, Bonyhád

KÍSÉRŐPROGRAMOK:

- **KÉZMŰVESEK UTCÁJA**
- **BORUDVAR**
- **KÉZMŰVES FOGLALKOZÁSOK GYERMEKEKNEK, FELNŐTTEKNEK**

A PROGRAMVÁLTOZÁS JOGÁT FENNTERTJÜKI

i) 2017. évi „Bukovinai Találkozások” programja

2017. augusztus 6. (vasárnap)

A Szent László év keretében szentmise és kiállításmegnyitó

Vendégek: Dunawiec. Góralski Teatr Pieśni. Zbylutów
Rosa. Zespół Śpiewaczy. Dragowina
Időpont: 9:30
Helyszín: Kisdorog, római katolikus templom

„Szomszédolás”

Folklórműsorok:

Dunawiec. Góralski Teatr Pieśni. Zbylutów	Nagyományok 15 órától
Rosa. Zespół Śpiewaczy. Dragowina Madéfalvi Ifjúsági Táncsoport	
Csernakeresztúri Hagyományörző Egyesület	Kéty 16 órától
Segesvári Miklós Pál Egylet (Déva)	Tevél 15 órától
Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület vegyes kara (Pancsova)	Gara 17 órától
Trandafirul. Ansamblul folcloric. Calafindești	
КОЛОРИТ. Аматорський ансамбль народного танцю. Чернівці ПЛАЮЛ ХЕРЦЕЙ. Народний аматорський оркестр народних інструментів. Герца ovenesc.	Hőgyész 16 órától

Főszervező:

Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége

Fővédnök:

Potápi Árpád János,
nemzetpolitikáért felelős államtitkár

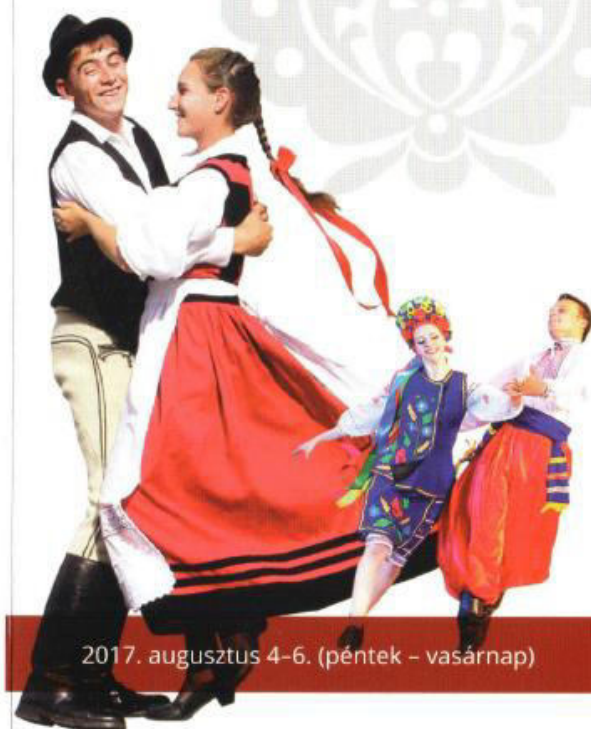
Kiemelt támogatók:

Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága
Bonyhád Város Önkormányzata
Völgységi Önkormányzatok Társulása
Vörösmarty Mihály Művelődési Központ

„Bukovinai Találkozások”

XXVIII. Nemzetközi Folklórfesztivál

2017. augusztus 4-6. (péntek - vasárnap)

Program

2017. augusztus 4. (péntek)

Kiállítás megnyitók

„A holtak vigasza”

Időpont: 16:00

Helyszín: Kép-Tár-Ház

Megnyitja: Andrásfalvy Bertalan,
néprajzkutató, egyetemi tanár

A Szent László emlékéhez kapcsolódó kiállítás

Időpont: 17:00

Helyszín: Vörösmarty Mihály Művelődési Központ

Megnyitja: Csibi Krisztina, a Magyarság Háza igazgatója

Közreműködik: Kóka Rozália, Fábián Éva
és az érdi Bukovinai Székely Népdalkör

Fesztivál megnyitó

Időpont: 18:00

Helyszín: Vörösmarty Mihály Művelődési Központ

Köszöntőt mond

- Potápi Árpád János,
nemzetpolitikáért felelős államtitkár
- Filóné Ferencz Ibolya,
Bonyhád város polgármester asszonya
- Zbigniew Kowalski, a „Bukovinai Találkozások”
Nemzetközi Folklorfesztivál művészeti vezetője
- Illés Tibor, a Bukovinai Székelyek Országos
Szövetségének elnöke

Színpadi műsor

Leánykérés - Siratóest

Közreműködik: a Högyészai Bokréta Néptáncsoport

és a Bukovina Néptáncsoport

Kísér: a Csurgó Zenekar

2017. augusztus 5. (szombat)

14:00 Gyülekező

14:30 A menyasszony és a völgyény búcsúztatója

16:00 Templomi bevonulás

16:30 Templom előtti tánc

(külföldi csoportok részvételével)

17:00 Utcai vonulás a lakodalmom helyszínéhez

(Vörösmarty Mihály Általános Iskola sportpályája)

18:00 Vacsora

19:30 Kontyolás, ajándéktánc, melynek során a külföldi
csoportok rövid műsort adnak elő *(max.: 10-10 perc)*
Lakodalmi mulatság

Résztevő csoportok:

- Csernakeresztúri Hagyományörző Egyesület
- Segesvári Miklós Pál Egylet (Déva)
- Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület
vegyes kara (Pancsova)
- Madéfalvi Ifjúsági Táncsoport
- Högyészai Székely Kör „Kisbokréta” Néptáncsoportja
- Högyészai Székely Kör „Bokréta” Néptáncsoportja
- Kisdorogi Székely Hagyományörző Egyesület
- Erdi Bukovinai Székelyek Egyesülete
és Erdi Bukovinai Székely Népdalkör
- Palotabozsoki Magyar Dalkör Egyesület
- Teveli Fiatalok Egyesülete
- Teveli Székelykör
- Székely Pávákör (Somberek)
- Garai Székelykör Egyesület
- Bonyhádi Székely Kör
- Vaskúti Székelyek Egyesülete
- Cikói Székely-Német Hagyományörző Egyesület
- Sebestyén Ádám Székely Társulat
- Csillagösvény Népdalkör
- Véméndi Székely Népdalkör
- Völgyesség Néptánc Együttes és Népdalkör
- Kisdorogért Egyesület
- Izményi Székely Népi Együttes
- Dombóvári Székely Kör
- Bukovinai Székelyek Szekszárdi Egyesülete
- Nagymányoki Székelykör Egyesület
- Dunawiec. Góralski Teatr Pleśni. Zbylutów
- Rosa. Zespół Śpiewaczy. Dragowina
- КОЛОРИТ. Аматорський ансамбль
народного танцю. Чернівці
- ПЛЮЛ ХЕРЦЕЙ. Народний аматорський оркестр
народних інструментів. Герца оуенесц

13. Szarvas Irén: „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklorfesztivál című esszéje
(In: Továbbéllő kultúránk – Húsz éves a Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége
1989-2009. Völgyesség Nyomda, Bonyhád 2010. Szerk. Szarvas Irén és Osipowicz
Stanislaw 192-198. oldal)

Szarvas Irén

„Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál

„Amikor az osztrák császárok Bukovinába jöttek, az idevaló magyaroknak akkor is méltó szerep jutott. Ine egy régi eset. 1851-ben Ferenc József császár Lembergől jövet Bukovinába, Csernovicba jött. Ünnepélyes fogadás október 21-én volt Csernovicban. Ezen a fogadáson Kolozsvár és Szamosujvár városi tanácsa is részt vett. E két város magyarul üdvözölte a császárt. Ebéd után táncbemutató volt és a császár Bukovina különböző nemzetekből álló népet táncát gyönyörrel szemlélte, ezek közt a Bukovinában lakó székeltyekét is.”¹

Bukovina. Varázsos történetek tárháza: Szucsávában feredőzés, palanéca, terebúza málé, sosem látott dédanyám sosem látott konyhája, amiről annyit mesélt öreganyám, hogy ha becsukom a szemem, szinte látom. Bukovina. Messzi, távoli vidék, nagyszüleim gyermekkori történeteinek helyszíne és egy keserves néhány sora: „Bukovina mit vétettem, hogy én benned nem élhettem...”. Bukovinai származás, mely falun még a '70-es években sem csengett olyan megnyerően. Másféle illatok terjengtek a levegőben, másféle hangulat áradt, másféle szavakat lehetett hallani a szomszédos német házban és mást, a szemben lévő felvidéki házban, miközben mi, nagymamáknál nyaraló gyerekek, együtt játszottunk az utca porában és bámultuk a legelőről hazafelé ballagó teheneket. S két nagy bölcsesség, melyet rám hagyományozott istensegítsi születésű Györfi Bori nanyám: „Édes leánkám, a szerelem olyan, ha ...ra pottyanik es szeretni kell” és „Ne feledd: amelyet szakasztasz, olyant szagolsz!”. Bukovina. Ez az a néhány hirtelen felvillanó gondolat, emlék és megannyi kavargó érzés, melyek e szó hallatán feltörnek bennem.

A Prut, Szeret, Szucsáva, Moldava mentén fekvő és a Keleti-Kárpátok, valamint a Dnyeszter középső szakasza által határolt tájegység Bukovina néven történő hivatalos említése először a 18. század utolsó negyedében jelent meg. Bukovina „bükkerdőt” jelentő, szláv eredetű szó, mely a középkorban e tájegységnek csak a sűrű bükkerdővel borított részeire vonatkozott. A bukovinai vidék a 10-11. században a Kijevi Rusz Fejedelemséghez, majd a 12-13. században a Halicsi Fejedelemséghez tartozott. A 14. század közepétől a Moldvai Fejedelemség része, majd a 15. század végén erdélyi fennhatóság alá került. 1511 és 1769 között a vidék Moldva részeként az oszmán birodalom hódoltsága volt. 1774-ben osztrák seregek foglalták el. 1787-ben, mint bukovinai (csernovici) körzetet Galiciához csatolták egészen 1849-ig. Ezt követően külön közigazgatással, saját autonómiával rendelkező osztrák koronatartomány lett. Az I. világháború végére Romániához került, majd a II. világháború idején, 1940 közepén Észak-Bukovinát megszállta a Szovjetunió, később rövid időre újra román fennhatóság alá került,

---

¹ Sántha Alajos: Bukovinai magyarok. Csátalja, 2009. 84. p.

majd újra visszaállították a román-szovjet határt. A Szovjetunió felbomlását követően Bukovina északi része Ukrajnához, déli része Romániához tartozik. A 18-19. században, az osztrák igazgatás idején Bukovinába több népcsoport tervszerű betelepítése valósult meg, mivel a tartomány gyéren lakott volt. A telepítések eredménye, hogy ezen a tájon találkozott és békésen éltek egymás mellett a nyugati és a keleti kultúrkörből származó népek.²

A népesség száma 1775-ben 79. 513 lélek (Biederman-féle népszámlálás), 1786-ban 171. 731 lélek, ami évente több 10 tíz százaléknyi emelkedést jelentett. Ezt a jelentős növekedést különböző népcsoportok telepeseinek bevándorlása eredményezte. 1890-re a népesség megnyolcszorosodott, 646. 591 lélek élt Bukovinában.³

Bukovina soknemzetiségű és sokhitű kárpáti kistérség; történelmi tájvidék, ahol nemzedékeken át harmonikus életet élt a többnemzetiségű társadalom, többek között az ukránok és románok mellett zsidók, németek, lengyelek, magyarok, oroszok, örmények, szlovákok és romák. Bukovina politikai, adminisztratív egységként 1774 és 1918 között létezett az Osztrák-Magyar Monarchia határain belül. Az etnikai sokszínűség egy megismételhetetlen multietnikus közösséget alkotott, melyet „Keleti Svájc”-nak, illetve „Európa miniatűrben” néven neveztek. Az egymás mellett élés lehetőséget adott a saját nemzeti öntudat létrehozására, mely megkövetelte és tanította egymás megértését, a másik értékeinek tiszteletben tartását.⁴

A 20. század elejéről származó adatok szerint a legnépesebb népcsoport az ukránoké 305. 000 fővel, mely az összlakosság tekintetében 38 százalék. A románok 270. 000 fővel a lakosság 34 százalékát adták. A kereskedelmi és ipari tevékenységet folytató zsidó népességet 102. 000 főre becsülték, mely a lakosság 13 százaléka volt, ugyanakkor a bukovinai főváros, Csernovic legnépesebb nemzetiségi csoportját ők alkották. A németek 65. 000-en éltek, a bukovinai népesség 8 százalékát, a lengyelek 44. 000-en, a lakosság 5 százalékát adva. A magyarok (bukovinai székelyek) 1910-ben kb. 10. 000-en, a lakosság 1,3 százalékát tették ki, az őhitű orosz görögkeleti keresztény vallású lipovánok ekkor mintegy 3. 000-en voltak, a népesség 0,5 százalékát adták, az örmények 1. 000-en éltek ekkor és mindössze 0, 1 százalékát képezték a népességnek. A cigányság számát a 19. század végén körülbelül 6. 000 főre becsülték, de felmérésük nehézségbe ütközött, mert tagjai sokszor azonosultak más népcsoportokkal.⁵

A 20. század eleji vallásfelekezeti összetétel a következő volt: görögkeleti vallás 68 százalék, zsidó vallás 12 százalék, római katolikus 12 százalék, görög katolikus 3 százalék, evangélikus több mint 2 százalék.⁶

---

² Eugeniusz Klosek: A vidék, az emberek és értékek világa. Fesztivál-katalógus, 2001. 16. oldal

³ Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képekben: Kluczenko Vazul: Bukovina népe; Fordította: Katona Lajos. Kempelen Farkas Digitális Tankönyvtár

⁴ Fesztivál-katalógus, 2003. 12. oldal

⁵ Eugeniusz Klosek: A vidék, az emberek és értékek világa. Fesztivál-katalógus, 2001. 17-19. oldal

⁶ Eugeniusz Klosek: A vidék, az emberek és értékek világa. Fesztivál-katalógus, 2001. 19. oldal

A fesztivál szempontjából rendkívül fontos ez a sokszínű nemzetiség. Bár a történelem vihara nemcsak bennünket, bukovinai székelyeket vetett más vidékre, székelységünk mellett identitásunk másik meghatározója a bukovinai származástudat és éppen ez az a közös vonás, mely mindegyik bukovinai népcsoport esetében meghatározó, függetlenül attól, hogy a mai napig ott élő népről (pl. ukrán, román, lengyel) vagy éppen már emberöltők óta kitelepített népcsoportról (pl. német, lengyel, székely) van szó. Ugyanarról a vidékről énekel a bukovinai ukrán, román, székely, lengyel: Bukovináról, a szülőföldről, a vidékről, ahol él vagy élt, ahonnan elődei származnak, melyet el kellett hagynia. Bár különböző nyelvet beszélünk, mégis megdobban a székely szív, amikor az ukrán énekes erről a vidékről énekel. Ez az érzés, mint egy láthatatlan fonál köti a népcsoportokat ehhez a távoli vidékhez. Ez az érzés, mely egymáshoz köti a különböző kultúrkörből érkező embereket és szolgáltatja egyben a „Bukovinai Találkozások” eszmeiségét.

A bukovinai székelyek legutóbbi „felfedezésüket” egy televíziós vetélkedőnek (Isd. Röptülj páva – 1978) köszönhetik, ahogyan a bukovinai lengyelek is televíziós közvetítésnek köszönhetően kerültek az érdeklődés középpontjába, Lengyelországban.

Fotó: Televíziós felvétel a bukovinai lengyelekről (1987)

Ahogyan a bukovinai magyaroknál a székelytudat, a bukovinai lengyeleknél a „csadeci górálok” (csadeci hegyi emberek) identitástudata él. A bukovinai lengyel népcsoport három területről történt betelepítést követően jelent meg Bukovinában. Az egyik terület, melyről lengyel telepesek érkeztek a 18. században, az Osztrák - Magyar Monarchia területén található Csacza, ahol a hegyi emberek, a górálok éltek, innen az elnevezés: csadeci górálok. Ma ez a település Szlovákiához tartozik.

A fesztivál létrejötté szempontjából rendkívül fontos volt, hogy 1986-ban megalakult a „Jastrowiaczy” együttes, melynek tagjai a Bukovinából kitelepített lengyelek, Jastrowie város lakói. Tevékenységüknek köszönhetően alakultak ki a kapcsolatok a többi lengyelországi folklórcsoporttal. Így született meg az az idea, mely kezdetét adta a Bukovinából elszármazott lengyelek folklóregyütteseinek találkozásának. Az első fesztivál, melyet Jastrowie-ben szerveztek, 1990. június 22-24. között „Csadeci Górálok Folklór Fesztiválja” nevet viselte, melyen kilenc hazai lengyel együttes, egy romániai lengyel és egy ukrainai mutatkozott be. A rendezvény „alkotói”: Kazimierz Feleszko nyelvész, a Varsói Egyetem professzora és Zbigniew Kowalski, néprajzkutató a Pilai Kultúrház munkatársa. A második

---

fesztivál 1991. május 30. és június 2. között zajlott, melyre a hét hazai lengyel csoporton kívül két romániai lengyel, egy román, egy ukrain lengyel és két ukrain csoport érkezett. E két rendezvény hozta az újabb kapcsolatokat és eredményezte a fesztivál bővülését. 1992-ben a zsidók, 1993-ban a németek, 1996-ban a szlovákok, 1997-ben a magyarok és a bukovinai lengyelek Szlovéniából és az USA-ból, valamint 1998-ban az óhitű ruszinok mutatkoztak be a rendezvényen. 1992-ben a fesztivál új néven mutatkozott be: „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklórfesztivál.⁷

A lengyelországi fesztivál szervezői és a bukovinai magyarok közötti kapcsolatfelvételre 1996-ban került sor, amikor a Székely Szövetség levélben kapott meghívást - a lengyel nagykövet közvetítésével - egy tudományos konferenciára, mely 1996. április végére szólt a lengyelországi Sejny-be. A meghívás elfogadását Rudolf László családfa-kutató szorgalmazta. Ő volt, aki megszervezte az utat, melyen részt vett Fábián Gergely, a Szövetség akkori elnöke és Csiki Béla elnökségi tag. A háromnapos konferencia a bukovinai kisebbségekről szólt előadásokkal, filmvetítésekkel és kulturális bemutatókkal tarkítva. Ezen a konferencián ismerkedett meg a Szövetség vezetése Kazimir Feleszko professzorral és Zbigniew Kowalski néprajzkutatóval, a fesztivál szorgalmazójával és szervezőjével. Kowalski Úr ekkor adta át az első meghívót a bukovinai magyaroknak a lengyelországi fesztiválra. A VII. „Bukovinai Találkozások” fesztiválra (Jastrowie, 1996. január 6-9.) a kapcsolatot szorgalmazó Rudolf László mellett, Höfler Lajosné született Kelemen Emma, a Bonyhádi Székely Kör akkori vezetője utazott. A magyar résztvevőket nagy érdeklődéssel és szeretettel fogadta a házigazdák és a lengyel média egyaránt.⁸

Az ezt követő évben, 1997-ben a tolna-mőzsi Hargita Néptáncsoport lépett fel Lengyelországban. 1997-ben Emma néni pályázatot írt a fesztivál bonyhádi megrendezésére, melynek szervezését már utóda, Bíró Sándorné rendezte meg a Wágnerné Pál Ágnes vezette bonyhádi művelődési központtal közösen. Számunkra ez volt az első, valójában a VIII. „Bukovina Fesztivál” Bonyhádon, mely 1997. május 1. és 3. között zajlott a Bonyhádi Székely Kör szervezésében.

1998-ban, nem volt Bonyhádon fesztivál, de Lengyelországba utazott a kakashdi Sebestyén Ádám Székely Társulat, hogy képviselje a bukovinai székely kultúrát. 1999-ben, került sor a második bonyhádi, valójában pedig a X. „Bukovinai Találkozások” fesztivál megrendezésére, melyet már a Székely Szövetség rendezett meg, ettől kezdve minden évben vendégül látták a hazai szervezők Bukovina sokszínű népének hagyományörzőit. 1999-től pedig két újabb helyszínnel bővült a fesztivál: a romániai Cămpulung Moldovenescben és az ukrain Csernovicban is találkoztak a bukovinai hagyományörzők. A 2000. év a Székely szövetség számára azért volt különleges, mert a Milleniumi Székely Világtalálkozó és „Bukovinai

---

⁷ Fesztivál-katalógus, 2005. 20-21. oldal

⁸ A kapcsolatfelvétel rekonstruálva Rudolf László visszaemlékezéséből

Találkozások” XI. Nemzetközi Folklorfesztivál egyidőben zajlott, egyszerre látta vendégül a bukovinai székelység a székelyföldi és a bukovinai hagyományörzőket.

Höfler Lajosné
Jastrowie-ben, 1996

1997

1999

2000

A bonyhádi fesztivál programja az első két alkalommal a május 1-jei ünnep idején, 2000-ben egy hat napig tartó rendezvénysorozat keretében, majd 2001-től végleges időpontban, minden augusztus első hétvégéjén zajlott. 2006-ig háromnapos volt, később pedig kétnaposra vált a rendezvény. Pénteken érkeznek a külföldi csoportok, a fesztiválcsoportokat a szombati napon székelyek lakta települések látják vendégül, majd vasárnap kerül sor a hagyományos viseletes felvonulásra és gálaműsorra. A kísérő rendezvények között konferencia, kiállítás-megnyitó, nemzetközi táncház, népművészeti kirakodó vásár, borudvar, gasztronómiai kóstoló is szerepelt már.

A fesztivál előkészítése átveli a teljes naptári évet. Télvíz elején már megkezdődik - az öt szervező ország közreműködésével- az együttműködési szerződés ünnepélyes aláírásának előkészítése, melyre általában januárban kerül sor, minden évben más helyszínen. Idén, a huszadik fesztivál megállapodását Jastrowie-ben írta alá: Lengyelország, Románia, Ukrajna, Magyarország és Szlovákia. A magyar felet idén Barabásné Fábián Elvira és Csibi Krisztina elnökségi tagok képviselték. (Fotó: Szerződés-aláírás. Jastrowie, 2009. január 26.)

Az aláírást megelőzően operatív megbeszéléseken kerül sor az időpontok, a keretlétszámok és egyéb részletek pontosítására. Az aláírást követő időszakban zajlik az utazó csoportok megnevezése. Tavasz elején a lengyel főszervező, Zbigniew Kowalski néprajzkutató személyesen keresi fel a szervező országokat és átadja a csoportok számára a meghívókat.

Ekkor történik a katalógus anyagának, és a fesztiválszervezéssel kapcsolatos teendők pontosítása is.

Továbbélő kultúránk

IV. fejezet: Hagományörző rendezvényeink.
Szarvas Irén: „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklorfesztivál.

Fotó: Fesztiváli meghívók átadása. Bonyhád, 2009. március 11.

A fesztivál első helyszíne általában a májusban Lengyelország, júniusban Szlovákia, júliusban Románia, augusztusban Magyarország és októberben Ukrajna. Ettől eltérés akkor van, ha az adott országban más jeles rendezvényhez kapcsolódva rendezik meg a „Találkozásokat”. Az utazó csoportok anyagának összeállítása folyamatosan történik.

A „Találkozások” magyarországi, bonyhádi helyszínének szervezése, lebonyolítása már az előző év őszén kezdetét veszi a pályázatírással, a lehetséges támogatók megszólításával, tavasszal pedig folytatódik a társszervezőinkkel, önkéntes segítőinkkel – a Bonyhádi Székely Körrel, a Vörösmarty Mihály Általános Művelődési Központtal - közös előkészítő munkával.

A Székely találkozók alkalmával szűkebben – magunkban - ünnepelünk, a „Bukovinai Találkozások” alkalmával szélesebb körben, kibővítvé ápoljuk hagyományainkat azon népcsoportokkal közösen, akiknek elődeivel őseink együtt éltek Bukovinában. A fesztivál céljai pontosan meghatározottak, évről-évre szinte változatlan formában, pontokba foglalva olvashatóak a program tervezetében és szabályzatában:

1. A Bukovinában élő és élt nemzetiségek hagyományainak és népművészetének megismerése és értékelése, melyek láthatóvá válnak az együtteseik énekeiben, táncaiban, hagyományaiban és szokásaiban.
2. A Bukovinában élő és élt etnikumok kölcsönös megismerése művészeti előadások keretében, valamint személyes kapcsolatok útján.
3. A bukovinai kultúra, mint multikulturális jelenség (Európa miniatűrben) bemutatása.
4. Bukovina, mint együttélési modell: a különböző nemzetiségek kapcsolatainak állandósítása és fejlesztése, minden etnikum sajátos kultúrájának és önálló arculatának megőrzése.
5. Megismerni és közeledni Európa népeihez.
6. Regionális és nemzetközi kulturális együttműködés.
7. Európai nemzetek közeledése és megismerése az őket képviselő csoportokon keresztül.
8. Egy nagy nemzetközi rendezvény megszervezése, rendezvény, amely rámutat arra, hogy milyen fontos
9. A nemzetek feletti bukovinai értékek bemutatása azokon a megnyilvánulásokon keresztül, melyek élnek a megértésben és tisztelettartásban, a toleranciában az egymás iránti jó szomszédsági együttlétben a nemzeti csoportok körében.
10. Bukovina népszerűsítése, mint harmonikus megértés és együttműködés lehetőségének példája a saját nemzeti és kulturális önazonosulás megtartásának megőrzésében.

Továbbélő kultúránk

IV. fejezet: Hagyományörző rendezvényeink.
Szarvas Irén: „Bukovinai Találkozások” Nemzetközi Folklorfesztivál.

A fesztivál jelentősége a Szövetség tagegyesületeinek életében és munkájában kiemelkedő. Az elmúlt 13 évben 24 tagegyesületünk 60 alkalommal utazott el a fesztivál öt külföldi helyszínére. A csoportok már a januári küldöttgyűlésen jelzik részvételi szándékukat. Több jelentkező esetén a szellemi bizottság tagjai megtekintik a táncsoportok fellépő-koreográfiáját, és javaslatot tesznek az elnökség számára, melyet figyelembe véve születik meg a döntés, hogy ki utazik abban az évben és képviseli a bukovinai székelységet. A Szövetség célja, hogy a néptáncos műsorok színvonala emelkedjen, ezért az egyetlen hazai néptáncos eseményen – a fesztivál bonyhádi helyszínén - bevezette a szakmai szemlézést, melynek eredményét a csoportok írásban, segítségként kapják meg.

Fotó: Losoncz József

A fesztivál fontosságát a következőképpen fogalmazta meg Zbigniew Kowalski néprajzkutató: *„A Bukovinai Találkozások jelképezi e régió multikulturális hagyományait és évszázadokon át tartó nyíltságát is. Rámutat arra, hogy milyen fontos helyet foglal el a megértés folyamatában a kultúra: befolyásolja a bukovinai közösség öntudatának alakulását főleg az ifjúság körében, közelebb hoz és egyesít, könnyedén legyőzi a „saját” és „idegen” határát.”*

Fotó: Falkai Gyuláné, Jakab Éva (Bukovina)

„Bukovina van. Bukovina csupán emlékezet... A régi tudósítók szerint Bukovina ma már csupán szöveg. Regény vagy emlékmű... Egy akkora országba megyünk, mint Luxemburg, csak épp ellentétes irányban haladunk: nem a jövő, a nyugati igények és a jól kiszámított lépés vezet előre minket, hanem a múlt kerül át a jelenbe, az emlékezet tájait keressük fel. Csak úgy tűnik, mintha előre haladnánk, de valójában visszafelé megyünk... Aki arra jár, óhatatlanul egy eltűnt világ Kelet-Európájára emlékezik.”
(Részletek Kiss Noémi: Rongyos ékszerdoboz c. könyvéből. Magvető, Budapest 2009.)

Továbbélő kultúránk

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a „Kismányoki római katolikus templom (Székely templom)” tájegységi értéktárba történő felvételéhez

Készítette:
Szabó Béláné (név)

..... (aláírás)
(Bonyhád, 2017. december 3.)
(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. Szabó Béláné
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Szabó Béláné

Levelezési cím: 7356 Kismányok, Kossuth 26/a

Telefonszám: 70-9434600

E-mail cím: potyi60@tolna.net

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Kismányoki római katolikus templom (Székely templom)

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

7356 Kismányok, Kossuth Lajos utca 33.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési   **tájegységi**   megyei   külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A kismányoki imaház kertjében 1979-ben, Illés Albert pappá szentelésének alkalmából, hálaadásból Gáspár István állított faragott kis székely kaput és feszületet. Ezek voltak az első faragott kegytárgyak, amelyek alapját képezték a mai székely motívumokkal díszített épített környezetnek.

A templom 1988 áprilisától 1989. október 8-áig épült Holczer József pécsi építészmérnök tervei alapján. Eredetileg pár darab székely faragott tárgy- tabernákulum, keresztelő kút, gyertyatartó – adományozott páter Illés Albert jezsuita atya a kápolnába. Ezeket látva, a Nagymányokról kitelepített Leicht Ádám a következőt mondta: *„Ezek a faragások felbecsülhetetlen értéket képviselnek, ezeknek egy szép keretet kellene adni! Kellene építeni egy gyönyörű templomot!”*

A kezdeti törekvések támogatásában nem volt egyetértés. Sperber Anna kitartó törekvésének, szakmailag megalapozott elképzelésének, fáradhatatlan kitartásának eredményeként kezdődött el az építkezés.

A Kismányokon élő Jézus Szíve Társaság tagjai, Sperber Anna és Csillag Etelka mindvégig a „jó gazda gondosságával” aktívan részt vettek a kivitelezésben, szervezésben Lovinusz Mihály plébánossal együtt. Németországból érkezett az építőanyag, a pénzügyi hozzájárulást a Svájcban élő Mária Buchers gyűjtötte. A szerény anyagi támogatáson kívül a segédmunkát lakossága adta: katolikus és evangélikus felekezetűek egyaránt segítettek.

A templom falai kisméretű téglából, tetőzete cserépből készült. További berendezési tárgyait – padok, gyertyatartók, feszületek, képkeretek, székely kapu, szószék, oltárok – Gáspár István és Tusa János székely fafaragók készítették. A templomban látható (faragott) és a kálvária (gipsz) stációit megrendelésre Máriahegyi János restauráló és épületszobrász készítette. Az ő keze munkája a főbejáratnál balra és jobbra elhelyezett Szent Antal és Szent József szobor is. Az épület mennyezete (koporsó fedelű) is fával burkolt. A szentélyt székely kapu díszíti. Az oldalsó oltárban található az a hársfából készült Mária szobor is, melyet a bukovinai székelyek a hadikfalvi templomból vittek magukkal a kitelepítésükkor, s amelyet a bácskai meneküléskor szekérderékban hoztak magukkal a faluba.

Az elektromos orgona szintén Leicht Ádám és felesége Angéla adománya.

A templomot 1989. október 8-án Cserháti József megyés püspök szentelte fel a Magyarok Nagyasszonyának ajánlva. Ezen az eseményen mondta Leicht Ádám, hogy: *„A svábok kitelepítésének és a székelyek betelepítésének megbékélésére is kellett e templomnak megépülni.”*

1991-ben a svájciak további adományából elkészült a templomkertben a kálvária is. A melléképület mögötti domboldalon, a Mecsek oldalában kiépítettek egy csodálatos keresztutat, míg az udvarban, a régi gazdasági épületből zárandokszállást alakítottak ki.

A toronyban két harang lakik, mindkettő felülütős módszerrel szólal meg. A kisharang Ibfából származik, a nagyharang megrendelésre készült. A nagyharang 202 kg-os, 67,6 cm alsó átmérőjű, D2 alaphangú. Öntötte Rudolf Perner a németországi Passauban 1988-ban. Felirata egyik oldalán a palástján: MARIA KÖNIGIN DES FRIEDENS BESCHÜTZE UNS. Másik oldalán a paláston a Perner logó látható. A kisharang 82 kg-os, 52 cm alsó átmérőjű, Eisz2/F2 alaphangú. Öntötte Rudle Ignác Pécsen 1925-ben. Felirata egyik oldalán a palástján: KORPÁD KÖZSÉG ADOMÁNYA 1925. Másik oldalán a paláston: ÖNTÖTTE RUEPPRECHT TESTVÉREK - ÖNTÖDE RUDLE IGNÁC 1925

A templom és a környezete napjainkban is fejlődik, gazdagodik. A felszentelést követően a Székelyföldről érkezett Szabó Árpád, csíkcsicsói fafaragó mester csillárokat adományozott és szerelt fel, mivel a meglévőket nem odaillő külleműnek ítélte. A csillár érdekessége, hogy láncszemei egyetlen darab anyagból kifaragott füzérek, azaz toldás nélkül készültek.

A székelyek betelepítésének 60. évfordulójára, 2005-ben a Kismányokért Egyesület - egy helyi vállalkozó támogatásával és felajánlásával - kopjafát állíttatott a templomkertben. A faragás Illés Attila helyi lakos keze munkáját dicséri. 2011-2012-ben a templom padjai és szentélye az erdélyi Mózes manufaktúra párnahuzataival és szőnyegével gazdagodott.

2017. október 8-án került sor a székely porta alapkő letételére, amely a tervek szerint az imaház udvarán épül fel abból a célból, hogy a székely faszindelyes (dránicás) házat, a székely berendezési és használati tárgyakat bemutassák. A tájház felépítését Illés Tibor, a Bukovinai Székelyek Országos Szövetségének jelenlegi elnöke kezdeményezte.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

A templom székely fafaragásaival országosan is egyedülálló értéket képvisel. A kismányoki búcsú időpontja az október 8-ához közelebb eső hétvége, amely napon búcsújáró zarándokok látogatnak el a kistelepülésre. Az ünnepi szentmisének köszönhetően az építészeti érték szélesebben vett funkciójában, mint búcsújáróhely is működik. Az egyházi szertartás mellett kulturális program keretében a bukovinai székely hagyományokat is ápolják.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<http://www.kismanyok.hu/telepulesunkrol/a-katolikus-szekely-templom>

<http://www.magyarharangok.hu/kismanyok.html>

http://epa.oszk.hu/03000/03018/00084/pdf/EPA003018_honismeret_1989_01_073-074.pdf

<https://www.youtube.com/watch?v=GYmK8eMk91g> (TTT felvétel a 2017. évi búcsú szentmiséről és az esemény híradása)

<https://eurocom.wordpress.com/2017/11/02/hosszu-es-rogos-volt-a-bukovinai-hazatlanok-utja-az-anyaorszagig-2-resz-foter/>

Körtvélyesi Erzsébet, Takács Zsuzsa: Vendégváró, Látnivalók Tolna megyében Well PRes Kiadó 1996.

Kóka Rozália: Napsugár kisasszonyok I. kötet Pillangó Kiadó 2012. Etelka a nép leánya fejezet 8-21. oldal

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

www.kismanyok.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja:
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Fotók: Szarvas Irén

Internetes cikk:

http://foter.ro/cikk/20171020_hosszu_es_rogos_volt_a_bukovinai_hazatlanok_utja_az_anya_országig

Hosszú és rögös volt a bukovinai „hazatlanok” útja az anyaországig (2. rész) – Fótér

Posted by [paszkanzs](#) · 2017, november 2, csütörtök

Filed Under [Andrásfalva](#), [asszimiláció](#), [Bonyhád](#), [Bukovinai Folklórfesztivál](#), [bukovinai székelyek](#), [Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége - BSZOSZ](#), [csángók](#), [Csátalja](#), [Cserháti József \(püspök - Pécs\)](#), [deportálások](#), [Elekes Dénes \(Istensegits\)](#), [Hadikfalva](#), [holokauszt](#), [Horthy Miklós](#), [Illés Tibor \(BSZOSZ\)](#), [Kismányok](#), [kitelepítések](#), [Lőrincz Gergely \(festész\)](#), [Lőrincz Inre \(bukovinai székely\)](#), [magyar-magyar](#), [magyar-román](#), [magyar-sváb](#), [magyar-zsidó](#), [Mészáros Timea](#), [Nagymányok](#), [Sebestyén Ádám \(néprajz\)](#), [svábok](#), [székely kapu](#), [székelyek](#), [Völgység \(Bonyhád\)](#), [zsidók](#)

Kétszázötven évig mostohán bánt velük a sors, míg otthonra leltek. Hetven év után is jövőt terveznek a bukovinai székelyek. Helyszíni riport a Völgység fővárosából.

Alapkő a jövődökhöz (foter.ro – Mészáros Timea)

A bukovinai székelyek nyomába eredő cikksorozatunk második részének fókuszában azok a Dunántúlon élő leszármazottak állnak, akik mind a mai napig következetesen ápolják

hagyományait, féltve őrzik szellemi és tárgyi emlékeit, és amikor csak tehetik, visszavisszatérnek a 800 kilométerre található Bukovinába, hogy leróják kegyeletüket a gazos temetőben hátrahagyott őseik emléke előtt.

Bonyhád egyik takaros tere (foter.ro – Mészáros Tímea)

Összesen harmincnycolc dunántúli településen élnek az öt bukovinai székely faluból Bácskába telepített, majd onnan is útra tett székely családok. Központjuk Bonyhád, egy alig 14 ezres Tolna megyei kisváros, ahol lépten-nyomon bukovinai emlékekkel találkozhatunk. Itt székel a Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége, melynek idén megválasztott új elnöke, Illés Tibor segített jobban megismerni és megérteni a bukovinai székelyek múltját és jelenét.

Mi lett volna, ha...

A települést azzal a szándékkal kerestem fel, hogy még többet megtudjak az itt hetven évvel ezelőtt otthonra talált székelyekről. Miként sikerült a beilleszkedés és az identitásmegőrzés ennyi év után? A környéket bejárva akarva-akaratlanul az ötlött fel bennem, hogy mi lett volna, ha dédszüleim 1930-ban nem menekülnek el a bukovinai nélkülözés elől Szatmár megyébe, és Bácskát megjárva ők is egy dunántúli településen kapnak menedéket. Vagy mi lett volna, ha tizenéves nagyanyám terveinek megfelelően nem tér haza a rokonlátogatás alkalmával felkeresett Bácskából, majd a menekülést követően éppen Bonyhádon telepedik le.

Bonyhádon tudják, hogy merre van Madéfalva (foter.ro – Mészáros Tímea)

A képzeletemet próbára tevő kérdések mellett az is foglalkoztatott, hogy vajon milyen reményekkel érkeztek ide a többszörösen kisemmizett és megalázott bukovinai székelyek? Szülőföldjüktől messze, immáron harmadjára – a madéfalvi veszedelemkor történt kirajzást is beleszámítva negyedjére – kezdhették előlről életüket, úgy, hogy alig csitult a második világhégés miatti általános kiszolgáltatottság.

Székely honfoglalás

Ahogy a cikksorozat [első](#) részében már szó volt róla, az 1941-ben 28 bácskai településre betelepített székelyek alig alkalmazkodtak az új környezethez, máris menekülniük kellett. Pár nappal Horthy Miklós kormányzó kudarcba fulladt [kiugrási kísérlete](#) előtt, 1944. október 8-án született meg a parancs a menekülésre. A világháború végjátékát még a nagyvárosok földalatti óvóhelyein is [nehezen vészelte át](#) a lakosság, hát akkor a dunántúli falvak irányába menekülő székelyek, akik egyedül a kukoricásba és a lovasszekerek alá bújhattak a légitámadások elől.

A háború viszontagságai között a menekültekkel szembeni bizalmatlanság miatt alig akadt olyan település, ahol legalább az istállóba befogadták a családokat, elsősorban a gyermekeket és a várandós asszonyokat. Halottaikat is csak az utak szélén temethették el a hozzátartozók. Ahogyan az egyik túlélő, Lőrincz Imre írja önéletrajzi [könyvében](#), a menekülés iszonyatos hajszájában összebicsaklott jószág döbbsentette rá arra, hogy az ember többet kibír, mint az állat.

Bukovinai székely asszonyok a kismányoki búcsún (foter.ro – Mészáros Timea)

A háború végéig a dunántúli falvakban szétszóródott, földönfutóvá vált bukovinai székelység olyan tehetősebb családok jóvoltából élte túl a megpróbáltatásokat, akik munkáért cserébe élelmet, tüzfát és pajtákban szálláshelyet biztosítottak számukra. A kiszolgáltatott helyzet 1945 tavaszán látszott megszűnni, amikor Bonyhád központtal megkezdődött a végleges telepítés. Tolna megyében 28, Baranya megyében 7, Bács-Kiskun megyében 3 településen helyezték őket a háború miatt kitelepített svábok és a haláltáborokba elhurcolt zsidók házaiban.

Idegenek egy fedél alatt

Ahogy Illés Tibortól, a Bukovinai Székelyek Országos Szövetségének elnökétől megtudtam, a 28 település közül 22 a Völgységnek nevezett régióban található, melynek „fővárosa” Bonyhád. A falvak nagyságát, befogadókészségét és –képességét figyelmen kívül hagyták, például Kismányokra 105 családot telepítettek be, míg a sokkal nagyobb területű Nagymányokra csak 28-at. Ezért is változó, hogy melyik településen milyen mértékben sikerült megőrizni a bukovinai székely hagyományokat, a kisebb közösségek ugyanis gyorsabban olvadtak bele a többségbe.

Az is előfordult, hogy a kitelepített svábok visszaszöktek, viszont házaikba már beköltöztették a székelyeket. Egymás számára idegen emberek kényszerültek arra, hogy egy fedél alatt éljenek. Erről Illés Tibornak is vannak gyermekkori emlékei: egy idős sváb nénivel osztoztak a házon, míg meg nem halt.

Illés Tibor, a Bukovinai Székelyek Országos Szövetségének elnöke a kismányoki templom előtt (foter.ro – Mészáros Timea)

Érthető módon nem mindenhol fogadták szívesen a „magyar testvéreket”, a folyamatot az sem könnyítette meg, hogy amnyi megpróbáltatás után a székelyeknek is elégük lett az állandó bizonytalanságból és a hozzájuk hasonlóan kismimmizett egyszerű emberekkel való konfrontációból. A nehézségek ellenére sikertilt beilleszkedniük, még ha az együttélést soha nem lehetett idillikusnak nevezni. Az állapotok érzékeltetésére ismét Lőrincz Imrétől idézek.

„Akkor elmondtam nekik (a befogadásra kényszerített sváb családnak – szerk. megj.), hogy mi is elhagytuk a házunkat, először Bukovinában, másodsor pedig Bácskában. Én tudom, milyen keserves házat építeni, mert én is sokat kínlódtam, amíg felépült a bácskai házam, és pillanatok alatt ott kellett hagyni. Erről mi nem tehetünk, ha így hozta a sors. A madéfalvi veszedelenkor az őseink a németek elöl ki kellett bujdoszanak a hazájukból, most itt vagyunk mi, és maguknak kell elbujdosniuk. Erről nem tehetnek sem maguk, sem én. Akkor az asszony, Katí néni sírva fakadt, meg az embernek is potyogni kezdtek a könnyei. Én sem álltam meg sírás nélkül. Erre azt mondja Henrik bácsi, akkor költözökdenek be. Ennyi volt a honfoglalás.”

A hit segített megmaradni

Adódik a kérdés, hogyan sikerült kibími ezt a sok megpróbáltatást? Illés Tibor szerint a vallásosság, a szigorúan betartott böjtök, az önmegtartóztatás képessége és a szerény életforma egyaránt segített a bukovinai székelyeknek a túlélésben. Soha nem voltak nagyra törő terveik, nem voltak anyagiasak, azt vallották, hogy az ember csórén jött a világra, és csórén is távozik. Ugyanakkor nagyon jól értettek a népgyógyászathoz, Isten „patikájának”, azaz a gyógynövényeknek a használata mindennapos volt.

Bármilyen körülményekhez képesek voltak alkalmazkodni, hiszen elfogadták, hogy mindaz, ami velük történik, Isten akarata. Ez egyébként alkotó munkájukban is megmutatkozik. „A

népművészet a belső értékek kisugárzása. Ha a bukovinai székelyek belül szépek és tiszták voltak, nem volt nehéz ezt megmutatni a művészet útján” – fogalmazott Illés Tibor.

Székely búcsú a kismányoki templomban (foter.ro – Mészáros Tímea)

Annyira ragaszkodtak hittikhez, hogy egyes kegytárgyaikat még menekülés közben is magukkal hordozták, így menekülhetett meg például az a Szűz Mária-szobor, amely eredetileg a bukovinai Hadikfalva templomát díszítette, magukkal vitték Bácskába, jelenleg pedig a kismányoki Magyarok Nagyasszonya templomban található. Különös érzés volt számomra a bukovinai székelyek negyedik alkalommal megszervezett búcsúján és zarándoklatán megtekinteni a nagymamám egykori szülőfalujából származó szobrot, ilyen nagy távolságra annak származási helyétől.

A hadikfalvi Szűz Mária-szobor Kismányokon (foter.ro – Mészáros Tímea)

A szoborhoz hasonlóan megjárta a „hadak útját” egy Istensegítsből származó kereszt is, amelyet a település utolsó papja, Elekes Dénes hozott magával, és jelenleg a nagymányoki templomban őrzik.

43 tagegyesület szövetsége

A bukovinai székelyek megmaradásba vetett hitét jól jellemzi, hogy még hetven évvel a drámai fordulatok után is nagy figyelmet fordítanak arra, hogy átörökítsék hagyományaikat. Az 1989-ben alakult Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége, mely 43 tagegyesülettel és ezernél is több taggal rendelkezik, rendkívül aktív.

A bonyhádi Székely Házat könnyű megtalálni (foter.ro – Mészáros Tímea)

Küldetése elsősorban abban áll, hogy összefogja a bukovinai székelyeket és a leszármazottakat, ápolja a tagok közötti kapcsolatot, valamint segítse azokat, akik hozzám hasonló módon kutatják gyökereiket. Ezen túlmenően a szülőföld iránti elköteleződés jeleként azt is szem előtt tartja, hogy a Bukovinában maradt csekély emléket is megmentse. A szövetség elnöke megmutatta a bonyhádi Székely Házban őrzött tárgyakat és lendületesen mesélt hagyományos programsorozataikról és terveikről is.

Székely porta épül Kismányokon

Mivel Bukovinában napról napra csökken a hagyományos székely házak száma, hiszen senki nem tartja szem előtt az építészeti örökség megőrzését, Illés Tibor szívügyének tekinti, hogy megmentsen egy ottani parasztházat. Szóba került a házvásárlás vagy a lebontott házak épületanyagának megvásárlása is, de egyelőre ezek a tervek nem megvalósíthatók. Háromféle építkezési mód fedezhető fel Bukovinában: egyrészt a józseffalvi tűzvész nyomán, Kós Károly tervei alapján felépült házak, a gerendákból, tapasztás nélkül összerakott házak, illetve a gerendák és sár felhasználásával épített házak.

A kismányoki Székely Ház tervrajza (foter.ro – Mészáros Tímea)

A bukovinai székelyszövetség kezdeményezésére, Csikdánfalvából vásárolt fa felhasználásával, a második típusú házat rekonstruálják Kismányokon. Az alapkötetételre éppen ott-tartózkodásom idején került sor a már említett kismányoki templom szomszédságában. Illés Tibor Cserháti József egykori pécsi megyéspüspök szavait idézte, aki a templom 1989. október 8-i szentelésén azt mondta: „legyen Kismányok a bukovinai székelyek Csíksomlyója”. A tájház tervezésekor ez a gondolat motiválta a szövetséget. A szövetség elnöke bízik abban, hogy a közös munka öröme összekovácsolja a leszármazottakat, és sikerül a fiatalokat is megszólítani a projekttel.

Csátalján a szintén bukovinai születésű Lőrincz Gergely festőművész működtet egy tájházat, melyben különböző életképeket jelenít meg részleteiben is kidolgozva a székely szoba- és konyhabelsőket, használati tárgyakkal és gazdasági eszközökkel gazdagítva a gyűjteményt. Hasonlóképpen képzeltek el a kismányoki tájház berendezését is.

Lakodalmok, disznóvágás, csobányolás

A Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége egész évben gondoskodik arról, hogy a leszármazottaknak okuk legyen az egybegyűlésre. Az egyik legnagyobb rendezvény, amelyhez Bonyhád 1997-ben csatlakozott, az idén 28. alkalommal megszervezett Bukovinai Folklorfesztivál, melyet a Bukovinában élt nemzetiségek folklóregyütteseinek részvételével rendeznek meg évről évre a völgyeségi városban. Tekintettel arra, hogy Bukovina az ott élő tizenhárom nemzetiségnek köszönhetően az Osztrák-Magyar Monarchia legszínesebb tartománya volt, a nemzetiségek ezen fesztivál alkalmával találkoznak és mutatják be egymásnak hagyományaikat. A fesztivál fénypontja a bukovinai székely lakodalmak, melyre igazi menyasszonyok bevonásával kerül sor.

Színpompás szőttesek készülnek a bonyhádi Székely Házban (foter.ro – Mészáros Tímea)

Ugyanakkor egész évben nagy a nyüzsgés a völgyégi székely településeken: székely találkozót, borversenyt, mesemondó versenyt, néprajzi tábor, disznóvágást, gasztronómiai bemutatókat, focibajnokságot, népdaltalálkozókat, kiállításokat és könyvbemutatókat szerveznek. A bonyhádi Székely Házban emlékszobát alakítottak ki Sebestyén Ádám néprajzkutató tiszteletére, egy másik teremben szövőszékek és félbehagyott szőttesek tanúskodnak a textilművészet műveléséről.

A csobányolás jelmezei (foter.ro – Mészáros Tímea)

A bukovinai székelyek bethlehemes játéka, a csobányolás emlékeit is őrzik. Ez az egyik legarchaikusabb elemeket őrző, a csiki betlehemessel rokonítható népszokás, amely 2013-ben felkerült a Szellemi Kulturális Örökség nemzeti jegyzékébe. A bonyhádi Székely Házban több eredeti jelmez és kellék is megtekinthető.

Mi lesz a temetők sorsa?

Mind a Völgységben élő, mind a nagyvilágban szétszóródott bukovinai székelyeket foglalkoztatja a hátrahagyott haza, ezért ahányszor mehetnek, felkeresik az őt, egykoron székely falut. Mindegyik temetőben kopjafát állítottak, hogy legyen hol megemlékezni. Sok eredeti temetőkereszt is megvan még (főleg Andrásfalván), egyelőre azonban kérdéses, hogy mi lesz ezeknek a sorsa. Mindenesetre a Bukovinai Székelyek Országos Szövetsége kapcsolatban áll a helyi önkormányzatokkal annak érdekében, hogy megoldást találjanak a sírgondozásra.

Az öt bukovinai székely falu nevét is felvésték a bonyhádi székely kapura (foter.ro – Mészáros Tímea)

Ezen túlmenően Bukovinában semmi más nyoma nincs a magyar múltnak. Az egykori katolikus templomokban ma már ortodox misék zajlanak, eltüntették a falképeket és a belső berendezéseket is. Egyedül a hadikfalvi templomban maradt meg egy kisebb oltár rész. Illés Tibor felvette a kapcsolatot a tárgyalásra nyitottnak bizonyuló ortodox pópával, engedje meg, hogy évente egyszer szentmisét tartsanak ott. A bukovinai leszármazottak ugyanis rendszeresen részt vesznek a csíksomlyói búcsún, és az alkalmat kihasználva ellátogatnak az onnan közel 300 kilométerre található szülőfalvaikba. Jó volna, ha lenne egy hely, ahol még összegyűlhetnének egy Miatyánkra...

Forrás:

http://foter.ro/cikk/20171020_hosszu_es_rogos_volt_a_bukovinai_hazatlanok_utja_az_anya_orzagig

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat
Rónai Józsefné
[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Köhlerné Koch Ilona

..... (alíírás)

Bonyhád, 2017. november 22. (P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Bonyhádi Német Önkormányzat

Bonyhád 7150 Bonyhád, Széchenyi tér 12.

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai

Név: Köhlerné Koch Ilona

Levelezési cím: 7150 Bonyhád, Széchenyi tér 12.

Telefonszám: 30-348-9498

E-mail cím: kohlerne@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Rónai Józsefné

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐	agrár- élelmiszergazdaság	és	☐	egészség és életmód	☐	épített környezet
☐	ipari és megoldások	műszaki	☒	kulturális örökség	☐	sport
☐	természeti környezet		☐	turizmus és vendéglátás		

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Bonyhád Város**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒	települési	☐	tájegységi	☐	megyei	☐	külhoni magyarság
-------------------------------------	------------	--------------------------	------------	--------------------------	--------	--------------------------	-------------------

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Rónai Józsefné
(1943-2015)

Rónai Józsefné, szül. Kiszler Teréz, 1943. december 25-én Cikón, német nemzetiségi családban látta meg a napvilágot. Még gyerekként családjá körében tett szert a német népdal és az éneklés szeretetére.

Mottója volt: „Az éneklés gyógyítja a lelket...”

Nagyon fontosnak tartotta a zenét, ezért többször idézte Kodályt:

„A zene megszépíti az éneklő ember és mások lelkét is.”

A Pécsi Tanárképző Főiskolán tanult magyar, német és ének szakon. Főiskolai tanulmányait követően nyugdíjazásáig a bonyhádi Vörösmarty Mihály Általános Iskolában tanított. Még lelkes fiatal, amikor a '60-as évek végén segített Bonyhádön a németoktatás alapozásában. Ott volt, amikor 1971-ben bevezették a Vörösmarty Mihály Általános Iskolában a nemzetiségi oktatást is. Jelentős szerepe vállalt, amikor az 1986/1987-es tanévben bevezetésre került a két-tannyelvű nemzetiségi németoktatás. Az idő múlásával kiszélesedett a német nyelvoktatás.

Így történhetett, hogy a tanárnő a lelkes fiúkkal és lányokkal a helyi német klub rendezvényein – az idősebb generáció legnagyobb öröme – német népdalokat és gyermekjátékokat adott elő. Később a diákokkal az édesanyja által gyűjtött betlehemest mutatták be Bonyhádön és környékén. A 80-as években diákjai a „Nyújtsd baráti jobbot” vetélkedőn és a békéscsabai Nemzetiségi Úttörőfesztiválon mutatták be tudásukat, ahol szintén nagy sikerük volt. A Rolf Zukowski versenyre is benevezett tanulóival, ahol bemutatták a „Madárlakodalom” c. darabot, mellyel első helyezést értek el.

Tanárként 36 éven keresztül vezette a Vörösmarty Mihály Általános Iskola kórusát, kísérte azt külföldi útjaira. A Bonyhád és németországi testvérvárosai közötti kapcsolatok kiépítésében és ápolásában is segédkezett nyújtott. Később létrehozott egy német gyermekjáték és népdal-szakkört is, ahol a gyerekek óriási lelkesedéssel adták elő a színpadra állított német nemzetiségi hagyományokat.

A '80-as és '90-es években először csoportvezetőként, majd mint táborvezető működött közre a Váraljai Német Nemzetiségi Olvasótáborban, ahol a gyerekek és fiatalok közelebbi ismeretséget köthettek a „sváb” hagyományokkal, étellekkel, táncokkal, dalokkal és versekkel.

Az ifjúsági kórus és a bonyhádi Városi Vegyes Kórus vezetése után átvette a Német Nemzetiségi Egyesület kórusának vezetését, melynek 2013-ig állt az élén. Rónai Józsefné nagy hozzáértéssel és lelkesen állította össze a dalszövegeket, figyelt az egységes hangzás elérésére, függetlenül attól, hogy népdalról, vagy templomi énekről volt-e szó.

Szülőfalujában, Cikón hosszú éveken keresztül működött a vezetése alatt a német népdalkör, amely szoros kapcsolatot ápolt a környék kórusaival. Emellett a Kisdorogon 9 éve alakult német nemzetiségi kórust is vezette. Együtteseivel rendszeresen közreműködött egyházi, egyházzenei rendezvényeken is (német mise Pécssett, a Német Nemzetiségi Egyházzene Ünnepe).

Már diákévei óta érdeklődött a honismeret, a népszokások, hagyományok iránt. Édesanyja helytörténeti jelentőségű könyvének készítésében is sokat segített (Ilona Kiszler: Bei uns in Cikó). Népdalgyűjteménye örök kincs, melyben a környék dalai fennmaradtak és elérhetőek az utókor számára. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a cikói tájház, német és székely szobájának létrehozásában is.

Munkáját elismerték:

1994 Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje (nemzetiségi tevékenységért)
1999 Merész Konrád-díj (Bonyhád város alapította - kiemelkedő pedagógiai és közéleti tevékenységért)
2000 A Tolna megyei Németiségért - Für das Ungarndeutschtum in der Tolnau
2007 Emléklap a honismereti mozgalomban végzett kiemelkedő munkáért
2007 Stefan-Kerner-Preis
2008 KÓTA-Díj nemzetiségi kategóriában, a 2007 évi munkájáért
2010 „Ehrendadel in Gold” – az Országos Német Önkormányzat legrangosabb kitüntetése
2013 Pro Cultura Minoritatum Hungariae (Für die Kultur der Minderheiten in Ungarn)

*Ermuntert einander mit Psalmen und Lobgesängen und geistlichen Liedern,
singt und spielt dem Herrn in euren Herzen.
(Epheser 5.19)*

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Mint a Cikói Német Önkormányzat elnöke, a Tolna megyei Német Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetségnek vezetőségi tagja, valamint a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsa (Landesrat der Ungarndeutschen Chöre, Kapellen und Tanzgruppen) Egyházzenei Szekciójának alelnöke, kiválóan tudta hasznosítani gazdag tapasztalatait. Segítőkézsége, értékteremtő munkája példamutató volt.

7. A nemzeti értékekkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

Bonyhádi német nemzetiségi honlapja: <http://bonnhard.hu>

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

„Az ének meggyógyítja a lelket”

RÓNAI JÓZSEFNÉ
sz. KISZLER TERÉZ

1943 - 2015

A magyarországi németek népdalkincsének
gyűjtője és hűséges ápolója emlékére

Allította a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat

2016

„Singen heilt die Seele”

THERESIA RÓNAI
geb. KISZLER

1943 - 2015

Im Gedenken an die Sammlerin und treue
Pflegerin des ungarndeutschen Volkshedschatzes

von der Deutschen Selbstverwaltung des Komitates Tolnai

2016

Beszélgetés a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjjal kitüntetett Rónai Józsefnével

- A méltóságában olvastam, hogy Ön 1943. december 25-én született Cíkón. Mit jelent az Ön számára Cíkó?

- Az embernek a szülőhelye nagyon beszédes. Nyilvánvaló, hogy a család oda köt, oda is kötött mindig. Ott töltöttem a gyerekkoromat, pajtásokkal, székely gyerekekkel együtt. Ott-hon a nagyszülők svábul beszéltek a fülemben és az agyamban természetes eljáratot. Amikor elkerültem otthonról a bonyhádi gimnáziumba, nagyon be akartam bizonyítani, hogy nem fogok elvérezni csak azért, mert kis faluból, kis iskolából jöttem. Nekem már akkor terveim voltak. Egyrészt nagyon szerettem a gyerekeket, másrészt szerettem tanulni és mindenáron pedagógus szerettem volna lenni, mert a nagybátyáim közül az egyik tanító volt, a másik pedig pap és tőlük nagyon sok indítást kaptam. Miután a gimnáziumot sikeresen elvégeztem 1962-ben, a pécsi főiskolára kerültem, ahol aztán három szakon végeztem: magyar, német nemzetiségi és ének szakon, ami nem volt könnyű. Énekelni mindig szerettem, mert amikor összejött a család, akkor mindig énekeltek.

- Hogyan éli meg a kisebbséghez való tartozást? Mit jelent az Ön életében ez?

- Ez gyerekkoromban természetes volt, akkor nem volt kérdés. Később, más közegbe kerülve egy időre elhalványult. Aztán a főiskolán dr. Vargha Károly a Német Tanszék akkori vezetője azt mondta, hogy aki ezen a szakon végez, annak becsületbeli

kötelessége az, hogy a saját népcsoportját egy kicsit előre vigye. Meg kell őrizni, amit meg lehet őrizni, felkutatni, dokumentálni, leírni mindent, ami még fellelhető, a falutörténettel és a népcsoport történetével. Én ezt megfogadtam, mert a szakdolgozatomat is Cíkó község településtörténete és néprajza címmel írtam.

- „Az éneklés gyógyítja a lelket.” - ezt a mottót több helyütt olvastam Önöl. Miért ezt választotta?

- Azért, mert az egész életemben bármi történt velem, öröm vagy bánat, azt mind, mind ki tudtam magamból énekelni. Akármilyen nyelven. Ezért volt az, hogy bármi is ért, soha nyugtatóhoz nem kellett fordulnom, mert ez volt számomra az orvosság mindig.

- Tavaly karácsonykor ünnepelte a 70. születésnapját. Hogyan élte meg ezt a hét évtizedet?

- Úgy érzem, hogy nagyon szerencsés ember vagyok. Természetes, hogy hetven év alatt az emberrel nem csupa jó dolog történik, de olyan családba születtem és olyan családba is kerültem, olyan házasságban éltem, ami jobb nem lehetett volna. Hála Istennek a gyerekeimmel is nagyon jó a kapcsolat. A férjemmel sikerült felnevelnünk három gyermeket és mindegyik kezébe diplomát adtunk és még a szüleinket is tudtuk egy kicsit ápolni, segíteni idős korukra. A munkát soha nem éreztem tehernek, mert azt tehettem egész életemben, amit szerettem, ezért vagyok szerencsés ember és abban a közegben élhettem, amit nagyon szerettem és ez az iskola, az ének, a zene, a hagyományok ápolása, amit az édesanyámnak köszönhetek.

- A pedagógiai tevékenységéből mit tart a legnagyobb eredménynek?

- Amikor 1966-ban idekerültem az VM. Általános Iskolába, akkor itt még nem volt német nyelvű oktatás, akkor 12 osztályban tanítottam éneket, aztán megszületett a két fiam és Bajor Laci bácsi 1971-ben visszahívott a német tanítás beindítása miatt. Először csak szakköri keretben tanítottuk, aztán csatlakozó órákban, reggel héttől és a hatodik órában, ez nem volt könnyű sem a gyerekeknek, sem nekünk. Később jött a tanrendbe épített nyelvtanítás,

aztán a kéttannyelvű oktatás. Közben volt ének-zene tagozatos oktatás is tíz éven keresztül, amit Havasi Jánossal ketten csináltunk. Először még könyvünk sem volt, nekem volt egyetlen egy képes könyvem, amiből tanítottam. Később már egyre jobb oktatási anyagok készültek. Megállni sohasem lehetett, mindig továbbképeztük magunkat és a külföldi kapcsolatokat építettünk ki, melyek ma napig is jól működnek.

- Tavaly december 8-án a munkásságáért Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjjal részesült. Hogyan értékeli ezt az elismerést?

- Amit az ember természetesnek érez és tesz, azért nem vár külön elismerést, de nagyon örültem ennek az országos díjnak. Amikor felhívták, akkor azt mondtam, hogy valószínűleg félreértés történt, mert én már megkaptam az Ehretnadelt in Gold kitüntetést is, de azt mondták, hogy nem, ok engem keresnek, mire elindultak a könnyeim, annyira meglepődtem. Aztán tudomásul vettem, hogy a 70 év az egy mérföldkő, egyrészt meg kell élni, másrészt nagy szó, ha az embernek olyan szerencséje, hogy az egészsége és a családi állapota engedi, hogy dolgozhasson.

- Ezzel a díjjal az amatőr kórusművészeti tevékenységét is elismerték, hiszen számos kórust vezetett és segített.

- A kórusokkal való munkával kapcsolatban azt szoktam mondani, hogy a vezetőnek mindig annyi energiát kell sugározni, hogy abból minden kórustag erőt tudjon meríteni. Ez valóban nagy munka, nagy kihívás és sok energia. A Kórusok Országos Tanácsának (KÓTA) megbízottjaként területi munkát végeztem és így lassanként az iskolai kórusok mellett a járás felnőtt kórusaival is kapcsolatba kerültem. Később vezettem a Városi Vegyes Kórust, a Bonyhádi Német Nemzetiségi Egyesület Kórusában és a Kisdorogi Német Nemzetiségi Kórusban ma is dolgozom. A cikói kórus 15 év után sajnos megszűnt. Mindig azt tartottam a legfontosabbnak, hogy a dal őszintén hangozzék, tehát nem a szöveget és a dallamot kell szépen énekelni, hanem azt kell énekelni,

ami benne van belülről, a lényegét. Ehhez abból tudok kiindulni, amit az édesanyámtól, és amit a kórusvezetői tanulmányaimból és tapasztalataimból tanultam. Amit nagyon szeretek a kórusmunkán belül, az az egyházzene, de a népdal is olyan, mint egy imádság, bármilyen nyelven is szóljon.

- Mi az a gondolat, amit még szívesen megosztana az Olvasókkal?

- Azt, hogy egy nő - hiába mondják, hogy egyenjogúság van, mert az van - csak akkor képes többet tenni a hétköznapi teendőinél, ha mögötte áll a biztos háttér. Számomra ez a biztos háttér mindig a családom volt. Először is a szüleim, utána a férjem és a családja. A gyermekeimnek tudomásul kellett vennie, hogy ilyen anyuk van, ebben nőttek fel már kicsi koruktól kezdve, magunkkal cipeltük őket mindenhol és a férjem menedzselte minket. Ő is pedagógus volt, sajnos, nem érte meg a nyugdíjat, mert 54 évesen meghalt. Én csak köszönettel tartozom mindenkinek, hogy egy keveset hozzá tudtam tenni ehhez az ügyhöz. Hála vagyok a sorsnak, hogy még van annyi egészségem, hogy dolgozni tudok. A legnagyobb dolognak pedig azt tartom, hogy a szűkebb környezetben és a faluban úgy érzem, hogy szeretnek az emberek és számomra ez a legtöbb.

- Köszönöm szépen, hogy időt szakított a beszélgetésre. A további munkájához jó egészséget kívánok!

- Köszönöm.

ircsi.szarvas

Névjege - Rónai Józsefné szül. Kiszer Teréz

Született: Cíkó, 1943. 12. 25.

Iskolák:

- Cíkói Általános Iskola
- Bonyhádi Petőfi Sándor Gimnázium
- Pécsi Tanárképző Főiskola

Munkahely: VM Általános Iskola, Bonyhádi

Társadalmi szerepvállalás:

- a Cíkói Német Önkormányzat elnöke
- évekig a Mo-i Német Ének-, Zene-és Tánckarok

Országos Tanácsok Egyházzenei Szekciójának

alelnöke

Nagyobb díjak, elismerések:

- Magyar Köztársaság Arany Erdemkeresztje
- Merész Konrad-díj (1999)
- A Tolna megyei németiségért (2000)
- Stefan Kerner-Preis (2007)
- KÓTA-díj (2008)
- „Ehretnadel in Gold” kitüntetés (2010)
- Pro Cultura Minoritatum Hungariae díj

Család: három gyermeke és hat unokája van

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a
„Perczel IV. Béla”
[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Kult Imréné

..... (aláírás)

Bonyhád, 2017. november 02.

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Kult Imréné

E-mail cím: kultne.agi@bokonyvt.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Perczel IV. Béla munkássága**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Bonyhád Város**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési   tájegységi   megyei   külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Anyai nagyapja a 48-as tábornok, apja, Perczel Dezső Tolna megye alispánja, később belügyminiszter, majd a parlament elnöke. Szekszárdon született, a népiskolát Bonyhádön, az algimnáziumot Budapesten, a főgimnáziumi osztályokat Kalocsán végezte. Az érettségi (1902) után tanulmányait a budapesti és a berlini egyetem jogi karán folytatta, 1907-ben jogi doktorrá avatták.

A közigazgatásban dolgozott: Szekszárdon megyei joggyakornok, 1912-től állandó lakhelye a bonyhádi családi kúria, ugyanis kinevezték főszolgabíróvá. Egészségi okok miatt 1917-ben állásáról leköszönt. Tíz év múlva újra bekapcsolódott a közéletbe: a megyei Törvényhatósági Bizottság tagja, Tolna megyét képviselte az országgyűlés felsőházában, 1931-33-ban a megye főispánja, 1933-37-ben alispánja. Perczel Béla aggodó figyelemmel kísérte az 1930-tól rohamosan felgyorsuló „volksdeutsch” propaganda tevékenységet. A turistának álcázott németországi „vándormadarak” falujárásaik során a hitleri eszmékkel „házzól házra járva mértelyezték meg a lelkeket”. Ennek következtében az 1935. évi országgyűlési képviselőválasztás- Pekár Gyula és Basch Ferenc vetélkedése -a bonyhádi választókerületben feszült légkörben zajlott le. A győztes Pekár Gyula váratlan halálával (1937) az a veszély fenyegetett, hogy a Völgység újabb politikai harcok színterévé válik. Ekkor pártközi megegyezéssel olyan jelöltet kerestek, akivel szemben a „Deutsche Kameradschaft” ellenjelöltjének ne lehessen esélye. A pártok Perczel Bélát kérték fel a jelölés elfogadására. A pángermán mozgalom - a biztos kudarcától félve -valóban nem indított ellenjelöltet. Perczel Béla országgyűlési képviselő ekkor lemondott az alispáni állásáról. A parlamenti légkör és a Tolna megyei pártcsatározások miatt 1937 decemberében váratlanul lemondott a képviselőségről, s közölte a közvéleménnyel: „Azokat az elveket, melyeknek szolgálatát vállaltam, a megvalósuláshoz közelebb hozni nem tudom”, ugyanis a törvényhozó urakat a „jól felfogott közérdek” szolgálata helyett „az egyéni érdek” vezeti, s ezért „a közéletből teljesen visszavonultam”.

A Volksbund 1938. novemberi megalakulása, a következő évben Mühl Henriknek az országgyűlési képviselőválasztáson elért nagyarányú győzelme miatt, továbbá a „legnagyobb részt idegenből jött lelkiismeretlen izgatók” atrocitás-sorozatainak az ellensúlyozására 1942. januárjában Bonyhádon zászlót bontott a Hitler-ellenes „Hűséggel a Hazához” mozgalom Perczel Béla elnök vezetésével. A „*Hűség Istenhez, hűség a magyar hazához, hűség a népiséghez*” szellemében 1943. március 15-dikén közreadták a mozgalom programnyilatkozatát, amelyben kifejtették: A mozgalom célja nem a magyarosítás, a magyarkodás ... Célja a nem magyar anyanyelvű polgártársaink nyelvi és népi sajátosságainak teljes tiszteletben tartása”.

A mozgalom 20-30 ezres tagságának működését és aktivitását a német megszállás (1944. március 19.), majd a nyilas uralom (1944. október 16.) megbénította. A Gestapo a Hűségmozgalom több vezetőjét letartoztatta, Perczel Bélát október 19-én Pécsre szállította. Három hét múlva hazaengedték ugyan, de november 22-én újra elvitték és internálták (Pécs-Budapest-Komárom, Csillagerőd). Leromlott egészségi állapota miatt december végétől rendőri felügyelet mellett komáromi rokonához kihelyezték. 1945. március közepén - a front közeledtével - Perczel Béla néhány társával megszökött, és a Csallóközben, Keszegfalva egyik gátórházában rejtőzött. A front átvonulása után 1945. április 4-dikén gyalog elindult haza. Komárom érintésével Győrben a püspöki palotában megpihent. Itt értesült kedves barátja, Apor Vilmos püspök tragikus mártírhaláláról. A testileg-lelkileg elgyötört Perczelt érzelmileg megviselte barátja tragikus halála, s 1945. április 7-dikén szívrohamban meghalt. 1946 októberében a család exhumáltatta a holttestet, s október 19-én Bonyhádon örök nyugalomra helyezte. A szertartást Mindszenty József bíboros érsek végezte.

Amikor Perczel Béla a Hűségmozgalom élére állt, kijelentette: „*A mozgalom becsületes képviselői önként vállalják a sorsközösség minden megalázását, keresztjét*”. De töretlenül reménykedett abban, hogy „a végén osztozni fognak a felemelő dicsőségben is”.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Perczel IV. Bélát Bonyhád nagyközség 1935-ben díszpolgárává választotta.

Magyarságtudata, hűsége tágabb és szűkebb hazájához példamutató mindenki számára.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Kolta László: Bonyhádi arcképek

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

http://epa.oszk.hu/03000/03018/00064/pdf/EPA03018_honismeret_1985_05.pdf

http://epa.oszk.hu/03000/03018/00102/pdf/EPA03018_honismeret_1992_02_083-090.pdf

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BekesMegyeiNepujzag_1984_07/?pg=157&layout=s

https://library.hungaricana.hu/hu/view/DunantuliNaplo_1984_07/?pg=135&layout=s

dr. Perczel IV. Béla (1884-1945)

(A fotó forrása: Honismeret 1985 5. szám)

A mozgalom történetét a **Hűségesek (1985) című dokumentumfilm** mutatta be. Rendezője: Litauszki János (1954-2017) volt.

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

**Javaslat a
„Videcz Ferenc munkássága”
[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Kult Imréné

..... (aláírás)

Bonyhád, 2017.október 10.

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Kult Imréné

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Videcz Ferenc munkássága**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság   egészség és életmód   épített környezet
 ipari és műszaki megoldások   kulturális örökség   sport
 természeti környezet   turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Nem településhez kötött**
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési   tájegységi   megyei   külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Videcz Ferenc 1944-ben Pécsen született, az általános iskolát Vasason végezte, szülővárosa patinás intézményében, a Nagy Lajos Gimnáziumban érettségizett. Ezt követően –szintén Pécsen– magyar-énekes-országi szakos tanári diplomát szerzett. 1966-tól tanárként és karnagyként Hidason dolgozott 24 éven keresztül. Az Éneklő Ifjúság mozgalomban végzett munkáját elismerően értékelték többek között Bárdos Lajos, Balázs Árpád zeneszerző, Botka Valéria és Csányi László a Magyar Rádió gyermekkórusának karnagya, Párkai István, Rossa Ernő és Turcsányi Emil a Budapesti Zeneakadémia tanára. 1990-től Bonyhádán a Jókai Mór Szakképző Iskolában tanított 2006-ig nyugdíjba vonulásáig

Alapító tag a Magyar Vadászkürt Egyletben, a Baranyai Alkotó Vadászok Körében és a Magyar Vadászírók Társaságában, utóbbi szervezetnek alelnöke volt. Tagja volt a Magyar Írószövetségnek, a Vadászati Kulturális Egyesületnek, a „Kézjegy” Tolnai Tollforgatók Klubjának, a dombóvári Fekete István Irodalmi Egyesületnek, a Kaposvári Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaságnak és a pécsi Tüskés Tibor Testvérmúzsák Asztaltársaságnak.

Három szakfolyóirat (Nimród, Magyar Vadászlap, Díszmadár Magazin) mellett írásai több irodalmi, művészeti, közéleti folyóiratban (Ezredvég, Lyukasóra, Bárka, Hitel, Új Horizont, Várhely, Somogy, Búvópatak, Irodalmi Páholy, Mentsvár, Hetedhéthatár stb.) láttak napvilágot.

Megjelent könyvei:

Holtomiglan (1997), Verőfény és alkonyat (1998), Vadász voltam egykoron (1999), Tanítványok (2001), Vendégkönyv (2004), Zsugorított görbetükör (2005), Tucatversek (2005), Gyónás könyve (2008), Mária könnye (2011), Gondolatolvasó (2012).
Írásai további harminc évkönyvben, antológiában is olvashatóak.

Elismerései:

Szent Hubertus Kereszt Arany fokozata (1998), Nimród Művészeti Díj (1998), Vadászati Kulturális Egyesület Arany Fácán-toll Irodalmi Nagydíja (2003), Tolna megyei művészetért díj (2009), XII. Aquincumi Költőverseny 2. díj (2009), Spangár András díj (2009), XIII. Aquincumi Költőverseny 2. díj (2010).

Számos könyvbemutatón, szerzői esten találkozott olvasóival. Néhány ezek közül:
Budapest (Szt. István téri könyvünnep – 2005, Művészetek Palotája – 2006, Vörösmarty téri könyvünnep – 2006), Léva (Felvidék, Szlovákia – 2002), Pécs (Nevelők Háza -1997, 1998, 1999, Városi Könyvtár- 2005), Bonyhád (Solymár Imre Városi Könyvtár - 1997 óta 11 alkalommal), továbbá Kaposvár, Tolna, Tamási, Mór Rétság stb.

Versesköteteit néhány középiskolában – ”kortárs író” kategóriában – érettségi tételnek is feldolgozták. Több iskolában tartott rendhagyó irodalmi órát. 2009-ben a Költészet Napján a bonyhádi Solymár Imre Városi Könyvtár versmondó versenyt rendezett Tolna megye középiskolásainak Videcz Ferenc műveiből.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Bár Videcz Ferenc hidasi lakos volt, az itt eltöltött hosszú évek miatt, neve erősen kötődik Bonyhádnak is. Emlékszobáját is a Városi Könyvtárban rendezték be.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

<http://www.vadaszat.net/hirek/2008/irodalmi%2B.htm>

<http://hetedhethatar.hu/hethatar/?p=9486>

<http://hetedhethatar.hu/hethatar/?p=20609>

Videcz Ferenc a fotón balról az első. Forrás: <http://hetedhethatar.hu/hethatar/?p=9486>

Videcz Ferenc a fotón balról a második. Forrás: <http://www.vadaszat.net/hirek/2008/irodalmi%2B.htm>

Videcz Ferenc a fotón balról az első. Forrás: <http://krater.hu/hirek/videcz-ferenc-u-z-e-n-e-t-tuskes-tibornak-l>

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat